

STØRRELSE OG UDVIKLING AF FUGLEBESTANDE I DANMARK – 2025

Artikel 12-rapportering til Fuglebeskyttelsesdirektivet

Videnskabelig rapport fra DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi

nr. 672

2025

AARHUS
UNIVERSITET

DCE – NATIONALT CENTER FOR MILJØ OG ENERGI

STØRRELSE OG UDVIKLING AF FUGLEBESTANDE I DANMARK – 2025

Artikel 12-rapportering til Fuglebeskyttelsesdirektivet

Videnskabelig rapport fra DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi

No. 672

2025

Jesper R. Fredshavn¹
Thomas Eske Holm²
Thomas Bregnballe²
Jacob Sterup²
Claus Lunde Pedersen²
Rasmus Due Nielsen²
Preben Clausen²
Timme Nyegaard³
Daniel Palm Eskildsen³
Knud N. Flensted³

¹Aarhus Universitet, DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi

²Aarhus Universitet, Institut for Ecoscience

³Dansk Ornitologisk Forening, BirdLife

AARHUS
UNIVERSITY

DCE – DANISH CENTRE FOR ENVIRONMENT AND ENERGY

Datablad

Serietitel og nummer:	Videnskabelig rapport fra DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi nr. 672
Kategori:	Rådgivningsrapporter
Titel:	Størrelse og udvikling af fuglebestande i Danmark – 2025
Undertitel:	Artikel 12-rapportering til Fuglebeskyttelsesdirektivet
Forfattere:	Jesper R. Fredshavn ¹ , Thomas Eske Holm ² , Thomas Bregnballe ² , Jacob Sterup ² , Claus Lunde Pedersen ² , Rasmus Due Nielsen ² , Preben Clausen ² , Timme Nyegaard ³ , Daniel Palm Eskildsen ³ & Knud N. Flensted ³
Institutioner:	¹ Aarhus Universitet, DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi ² Aarhus Universitet, Institut for Ecoscience ³ Dansk Ornitologisk Forening, BirdLife
Udgiver:	Aarhus Universitet, DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi ©
URL:	http://dce.au.dk
Udgivelsesår:	Oktober 2025
Redaktion afsluttet:	Oktober 2025
Faglig kommentering:	Rasmus Due Nielsen og Thomas Eske Holm (Sammenfatning), Jesper Fredshavn (Artsgrupperne)
Kvalitetssikring, DCE:	Camilla Uldal
Ekstern kommentering:	SGAV og MST har kommenteret på rapporten. Kommentarerne findes her.
Finansiel støtte:	Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø
Bedes citeret:	Fredshavn J., Holm T.E., Bregnballe T., Sterup J., Pedersen C.L., Nielsen R.D., Clausen P., Nyegaard T. & Eskildsen D.P. 2025. Størrelse og udvikling af fuglebestande i Danmark - 2025. Artikel 12-rapportering til Fuglebeskyttelsesdirektivet. Aarhus Universitet, DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi, 48 s. – Videnskabelig rapport nr. 672
	Gengivelse tilladt med tydelig kildeangivelse
Sammenfatning:	Ministeriet for Grøn Trepert fremsendte i Oktober 2025 Danmarks Artikel 12-rapportering for perioden 2019-2024 til EU-kommissionen. Rapporteringen i 2025 er foretaget af Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø som ansvarlig myndighed på grundlag af rådgivning og metodevalg fastlagt af DCE, Aarhus Universitet. Dansk Ornitologisk Forening / BirdLife Danmark (DOF) har bidraget med data og analyser for fuglearter, der ikke er omfattet af NOVANA-overvågningen. Formålet med denne rapport er derfor at skabe et overblik over resultaterne af den danske Artikel 12-rapportering. Afrapporteringen af fuglearterne er landsdækkende og omhandler i alt 276 arter, der omfatter 69 overvintrende arter, 201 ynglefuglearter og yderligere seks arter, der kun forekommer i trækperioden. Dermed er alle arter, der er omfattet af Fuglebeskyttelsesdirektivet og som er regelmæssigt forekommende i Danmark omfattet af afrapporteringen.
Emneord:	Fuglebeskyttelsesdirektivet, Artikel 12
Foto forside:	Almindelig ryle, Torben Andersen.
ISBN:	978-87-7156-983-4
ISSN (elektronisk):	2244-9981
Sideantal:	48

Indhold

Forord	5
Sammenfatning	7
Summary.....	10
1 Ænder.....	14
2 Lappedykkere og andre vandfugle	16
3 Rovfugle	18
4 Hønsefugle, vandhøns, hejre og trane.....	20
5 Måger, terner og alkefugle	22
6 Vadefugle.....	24
7 Duer, spætter, ugler mm.....	26
8 Svaler, lærker m.m.	28
9 Drosler og andre småfugle.....	30
10 Sangere m.m.....	32
11 Kragefugle og tornskader	34
12 Mejser og andre småfugle	36
13 Finker, værlinger m.m.....	38
14 Overvintrende vandfugle	40
15 Øvrige overvintrende fugle.....	44
16 Referencer.....	48

Forord

Hvert sjette år skal Danmark, jf. fuglebeskyttelsesdirektivets Artikel 12, rapportere størrelse og udvikling af fuglebestande samt Natura 2000-forvaltningsindsatsen til EU-kommissionen. Ministeriet for Grøn Trepert (Trepertsministeriet) fremsendte i oktober 2025 Danmarks Artikel 12-rapportering for perioden 2019-2024. Rapporteringen i 2025 er foretaget af Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø (SGAV) som ansvarlig myndighed på grundlag af rådgivning og metodevalg fastlagt af DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi, Aarhus Universitet. Dansk Ornitologisk Forening / BirdLife Danmark (DOF) har bidraget med data og analyser for fuglearter, der ikke er omfattet af NOVANA-overvågningen.

Denne rapport resumerer indholdet i de fremsendte data til EU-kommissionen. Rapportens tabeller er trukket fra de fremsendte data, og teksten redegør kort for statusvurderingerne.

Inden opgavens udførelse forelå en klar opgavefordeling mellem DCE, SGAV og DOF, hvor hvert element i afrapporteringen var fastlagt. DCE har leveret analyser og vurderinger af ynglefugle og overvintrende fuglearter på grundlag af data fra det nationale overvågningsprogram NOVANA. SGAV har bidraget med oplysninger om udpegning af fuglebeskyttelsesområder, forvaltningsindsats og fremtidige trusler. DOF har leveret data for samtlige ynglefuglearters udbredelse på grundlag af data fra DOFbasen og analyser og vurderinger for ynglefuglearter, der ikke er omfattet af NOVANA-programmet. DCE har stået for den faglige kvalitetssikring af rapporteringen, mens det er SGAV som ansvarlig myndighed, der har fremsendt de endelige data til EU-kommissionen.

Tilvejebringelse af analyser af bestandsopgørelser og udvikling m.m. til brug for Danmarks Artikel 12-rapportering har været bistået af en faglig arbejdsgruppe bestående af:

Michael Borch Grell, SGAV
Timme Nyegaard, Dansk Ornitologisk Forening
Knud Flensted, Dansk Ornitologisk Forening
Thomas Eske Holm, DCE, Aarhus Universitet
Thomas Bregnballe, DCE, Aarhus Universitet
Jacob Sterup, DCE, Aarhus Universitet
Rasmus Due Nielsen, DCE, Aarhus Universitet
Preben Clausen, DCE, Aarhus Universitet
Jesper Fredshavn, DCE, Aarhus Universitet

Michael Borch Grell fra SGAV har været ansvarlig for den danske Artikel 12-rapportering. Timme Nyegaard, Knud Flensted og Daniel Palm Eskildsen fra DOF, har bidraget med datagrundlag og analyser for flertallet af arterne uden for NOVANAs overvågningsprogram. Rapportens tekst er forfattet af DCE, og DOF har bidraget til opdateringerne i kapitlerne 9-14. En stor tak skal lyde til de kolleger i SGAV, DCE og DOF, samt ikke mindst et stort antal frivillige rapportører, der gennem mere end 40 år har leveret helt uundværlige data, der har muliggjort en så omfattende rapportering.

Klyder. Foto: Torben Andersen.

Sammenfatning

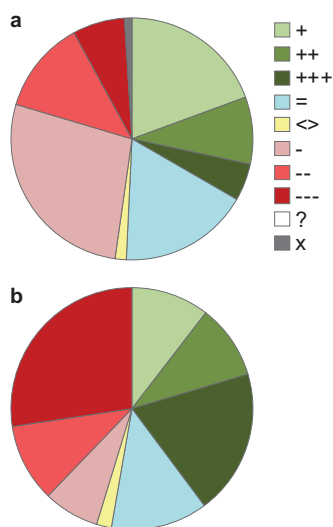
Den danske Artikel 12-rapportering er fremsendt til EU-kommissionen i oktober 2025. Afrapporteringen af fuglearterne er landsdækkende og omhandler i alt 235 arter. Da flere af arterne er afrapporteret både som ynglefugle og som trækfugl, er der i alt foretaget 276 artsrapporteringer for 69 overvintrende arter, 201 ynglefuglearter og yderligere seks arter, der kun optræder i trækeperioden. Dermed er alle arter, der er omfattet af Fuglebeskyttelsesdirektivet og som er regelmæssigt forekommende i Danmark omfattet af afrapporteringen.

Det er tredje gang Danmark fremsender en Artikel 12-rapport. De tidligere rapporteringer i 2013 (Pihl & Fredshavn 2015) og i 2019 (Fredshavn m.fl. 2019) giver således mulighed for at følge udviklingen i fuglearternes bestande og yngleudbredelse. Medlemslandenes rapporter er tilgængelige på EU-kommissionens hjemmeside, men ud fra datatabellernes resultater er det vanskeligt at få et overblik over rapporteringen. Formålet med denne rapport er derfor at give dette overblik over resultaterne af den danske Artikel 12-rapportering.

DCE's faglige grundlag for Artikel 12-rapporteringen er tilgængelig på nettet under www.novana.au.dk. NOVANA-overvågningen omfatter data fra 45 ynglefuglearter og 54 overvintrende arter samt tre sjældent forekommende arter. For 166 fuglearter, der ikke er dækket af NOVANA-overvågningen, har DOF benyttet data fra DOF's atlasprojekter 1971-1974, 1993-1996 og 2014-2017 (Dyb-bro 1976, Grell 1998, Vikstrøm m.fl. 2020), DOF's punkttællinger (Vikstrøm m.fl. 2023), DOF's projekt om truede og sjældne ynglefugle (Nyegaard m.fl. 2014, Nyegaard & Jørgensen 2024) samt data fra DOFbasen (www.dofbasen.dk). Bestandsstørrelser for de almindeligste arter er vurderet ud fra Jacobsen (1997) i kombination med punkttællingstrends, dog med ekspertjusteringer for arter, hvor det er vurderet, at estimatet i Jacobsen 1997 ikke har været retvisende. DCE har kvalitetssikret metoder og vurderinger, og Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø er den ansvarlige myndighed over for EU-kommissionen.

I NOVANA-overvågningen er der i 2018-23 foretaget en intensiv overvågning af ynglefuglearter baseret på registreringer af SGAVs medarbejdere o.a., hvor bestandsstørrelsen opgøres i form af fuldstændige optællinger. I 2018-24 er der endvidere foretaget en ekstensiv overvågning, baseret på data fra DOF, hvor alene arternes udbredelse registreres. For de overvintrende vandfugle er overvågningen foretaget af DCE, Aarhus Universitet, som også har opgjort bestandsestimaterne. Udviklingen i bestandsstørrelse for den korte periode, 2013-2024, og den lange periode, 1980-2024, dokumenteres i det omfang, der er data hertil. De samlede resultater fra NOVANA-programmets fugleovervågning er sammenfattet af Nielsen m.fl. (2024).

Bestandstallene i Artikel 12-rapporten er baseret på opgørelsen i 2024 eller så tæt herpå som muligt. For 166 fuglearter, der ikke er omfattet af NOVANA-overvågningen er resultaterne baseret på data indsamlet af DOF og stillet til rådighed via en kontrakt mellem Trepartsministeriet og Dansk Ornitologisk Forening. Bestandstallene for ynglefugle er opgivet i antal ynglepar, mens bestandstallene for trækfugle er opgivet som individer. Foruden bestandstallene er angivet trend for bestandsudviklingen i hhv. den korte periode fra 2013-2024, og den lange periode fra 1980-2024. Stabile bestande er her defineret som en bestandsudvikling, hvor bestandstallene i perioden højst svinger mellem -10 % og +10 %. Fremgang i perioden er opdelt i tre kategorier, 0-100 %, 100-500 % og mere end 500 %. Tilbagegang er også opdelt i tre kategorier, 0-30 %, 30-50 % og 50-100 %. Bestande med meget fluktuerende bestandsstørrelser er angivet som fluktuerende og endelig

Figur 1. Procentvis fordeling i ynglefuglenes bestandsudvikling i den korte periode, 2013-24 (a) og den lange periode, 1980-2024 (b).

er der mulighed for at angive om bestandsstørrelsen er ukendt eller data er så sparsomme eller ufuldstændige, at den er vurderet usikker.

Udviklingen i ynglefuglenes bestandsstørrelser

Figur 1a viser udviklingen i bestandsstørrelser i ynglefuglebestandene i den seneste 12 års periode (2013-2024). Heraf fremgår at 17 % af arterne har haft en stabil bestand i de seneste 12 år (blå, =) og 1 % har haft fluktuerende bestandsstørrelser (gul, <>). 33 % af arternes bestandsstørrelser har været i forskellige grader af fremgang:

- 19 %: Lysegrøn, 0-100 % fremgang (+)
- 9 %: Mellemgrøn, 100-500 % fremgang (++)
- 5 %: Mørkegrøn, >500 % fremgang (+++)

Og tilsvarende har 46 % af arterne haft tilbagegang:

- 23 %: Lyserød, 0-30 % tilbagegang (-)
- 14 %: Mellemrød, 30-50 % tilbagegang (--)
- 9 %: Mørkerød, 50-100 % tilbagegang (---)

1 % af arterne har ukendt (grå, x), og knap 1 % har usikker (hvid, ?) udvikling.

Figur 1b viser udviklingen i bestandsstørrelser i ynglefuglebestandene siden 1980, altså en op til 44 år lang periode. 13 % af arterne har haft en stabil udvikling (blå, =) og 2 % har haft en fluktuerende udvikling (gul, <>). 39 % af arternes bestandsstørrelser har været i forskellige grader af fremgang:

- 10 %: Lysegrøn, 0-100 % fremgang i bestandsstørrelse
- 10 %: Mellemgrøn, 100-500 % fremgang i bestandsstørrelse
- 19 %: Mørkegrøn, >500 % fremgang i bestandsstørrelse

Og tilsvarende har 44 % af arterne haft tilbagegang:

- 7 %: Lyserød, 0-30 % tilbagegang i bestandsstørrelse
- 10 %: Mellemrød, 30-50 % tilbagegang i bestandsstørrelse
- 27 %: Mørkerød, 50-100 % tilbagegang i bestandsstørrelse

Udviklingen i trækfuglenes bestandsstørrelser

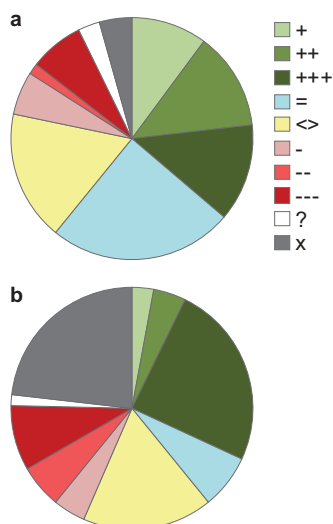
Figur 2a viser udviklingen i bestandsstørrelser ved midvinter i trækfuglebestandene i perioden 2013-2024. 25 % af trækfuglene har haft en stabil bestand (blå, =) og 17 % har haft fluktuerende bestandsstørrelser (gul, <>). 36 % af arternes bestandsstørrelser har været i forskellige grader af fremgang:

- 10 %: Lysegrøn, 0-100 % fremgang i bestandsstørrelse
- 13 %: Mellemgrøn, 100-500 % fremgang i bestandsstørrelse
- 13 %: Mørkegrøn, >500 % fremgang i bestandsstørrelse

Tilsvarende har 14 % af arterne haft tilbagegang:

- 6 %: Lyserød, 0-30 % tilbagegang i bestandsstørrelse
- 1 %: Mellemrød, 30-50 % tilbagegang i bestandsstørrelse
- 7 %: Mørkerød, 50-100 % tilbagegang i bestandsstørrelse

4 % af arterne har ukendt (grå, x) og 3 % har haft usikker (hvid, ?) udvikling.

Figur 2. Procentvis fordeling i trækfuglenes bestandsudvikling i den korte periode, 2013-24 (a) og den lange periode, 1980-2024 (b).

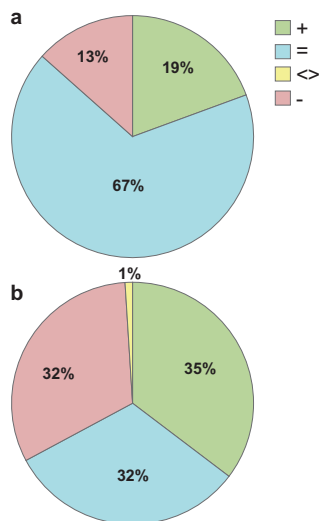
Figur 2b viser udviklingen i bestandsstørrelser i trækfuglebestandene i den lange periode fra 1980-2024. 7 % af arterne har haft en stabil udvikling (blå, =) og 17 % har haft en fluktuerende udvikling (gul, <>). 32 % af arternes bestandsstørrelser har været i forskellige grader af fremgang:

- 3 %: Lysegrøn, 0-100 % fremgang (+)
- 4 %: Mellemgrøn, 100-500 % fremgang (++)
- 25 %: Mørkegrøn, >500 % fremgang (+++)

Og tilsvarende har 19 % af arterne haft tilbagegang:

- 4 %: Lyserød, 0-30 % tilbagegang i bestandsstørrelse
- 6 %: Mellemrød, 30-50 % tilbagegang i bestandsstørrelse
- 9 %: Mørkerød, 50-100 % tilbagegang i bestandsstørrelse

23 % af arterne har ukendt (grå, x) og 1 % har haft usikker (hvid, ?) udvikling

Figur 3. Udviklingen i ynglefuglenes udbredelsesareal i den korte periode, 2013-24 (a) og den lange periode, 1980-2024 (b).

Udviklingen i ynglefuglenes udbredelse

Foruden bestandenes status og udvikling indeholder rapporteringen en oversigt over frem- og tilbagegange i arternes udbredelse. Til vurdering af ynglefuglenes aktuelle udbredelse benyttes registreringer af arternes seneste ynglefund. Trend i udbredelsen er baseret på registreringer i 10x10 km kvadrater i DOFbasen og Atlas I (Dybbro 1976), suppleret med data fra NOVANA.

Figur 3 viser udviklingen i ynglefuglenes udbredelsesareal. Heraf fremgår at for ca. to tredjedele (67 %) af ynglefuglene har deres udbredelse været stabil (blå), ca. 19 % har haft fremgang (grøn) og 13 % har haft en tilbagegang (rød) i udbredelse i den seneste 12 års periode (Figur 3a). I den lange periode fra 1980-2024 (figur 3b) har ca. en tredjedel (35 %) af ynglefuglene haft fremgang i udbredelse og ca. en tredjedel (32 %) har haft tilbagegang, mens den sidste tredjedel (32 %) har haft en stabil udbredelse. To arter, blå kærhøg og biæder har haft store fluktuationer i udbredelsen i den lange periode.

Rapportens opbygning

Ynglefuglene er beskrevet i kapitlerne 1-13, og de overvintrende vandfugle og øvrige overvintrende arter samt trækfugle er beskrevet i kapitel 14 og 15. Der er i flere tilfælde overlap, således at nogle ynglefugle også kan optræde som overvintrende, fx nogle arter af ænder og gæs. Hvert kapitel er opbygget med en figur for bestandsudviklingen i den seneste 12 års periode og den lange periode fra 1980 til 2024. Tabel 1 viser en oversigt over påvirkningsfaktorer på de arter, der er på udpegningsgrundlag eller er jagtbare, og for hvilke påvirkningsfaktorerne skal indberettes. Tabellen viser kun et kort sammendrag af den oprindelige rapportering, hvor der for hver fugleart er angivet op til 20 påvirkninger blandt 177 mulige, og for hver påvirkning er angivet hvilken betydning og bestandsmæssigt omfang den har, samt om påvirkningen har fundet, stadig finder eller fremover vil finde sted. Desuden angives hvor påvirkningen finder sted (i DK, i EU eller uden for EU). Tabel 2 angiver arternes bestandsstørrelser, udvikling heri samt for ynglefuglenes vedkommende også udviklingen i deres udbredelse. Endelig viser tabellen også bestandsstørrelse og udvikling i fuglebeskyttelsesområderne for udpegningsarterne.

Summary

The Danish Article 12 National Report submitted to the EU Commission in October 2025 was in the form of a database covering 235 different species. Several species are reported as both breeding species and wintering species, and thus the reporting includes 276 species reports for 69 wintering species, 201 breeding species and six additional species that occur only during the migratory period. The reported data covers all regularly occurring Danish species listed on the Annexes of the Bird Directive. The reports from the Member States are available on the European Commission's website, but the presentation of the results in the form of a data tables makes it difficult to have an overview of the reporting process. The purpose of this report is therefore to provide a synopsis of the results of the Danish Article 12 reporting, giving an overview of the patterns in changes in migratory and overwintering species as well as breeding abundance and distributions monitored in the short (2013-2024) and longer term (1980-2024).

The existing NOVANA national environmental monitoring programme generates data for 45 Danish breeding bird species and 46 wintering species. The methods used to provide Article 12 reporting for these species are accessible online at www.novana.au.dk. For the remaining 166 bird species not covered by NOVANA monitoring, information has been derived from a variety sources, mostly accumulated by the Danish Ornithological Society/Birdlife Denmark (DOF). These include three Atlas Surveys 1971-1974, 1993-1996 og 2014-2017 (Dybbro 1976, Grell 1998, Vikstrøm et al. 2020), the annual trends in winter and breeding bird abundance based on point counts from Common Bird Census (Vikstrøm et al. 2020) and DOFs Rare Breeding Bird Monitoring (Nyegaard et al. 2014, Nyegaard & Jørgensen 2024). Information from unsystematic but extremely abundant data from the DOF bird observation portal DOFbasen (www.dofbasen.dk) were also incorporated in assessments. Population sizes for the most common species have been estimated from Jacobsen (1997), combined with the trends generated from the Common Bird Census. The Danish Centre for Environment and Energy (DCE) at Aarhus University was responsible for collating the data and has quality-assured both the methods and assessments. The Agency for Green Transition and Aquatic Environment (AGTAE) is the ultimate responsible authority for the supply of the data to the European Commission.

Under the NOVANA monitoring programme, intensive monitoring of breeding bird species was carried out during 2018-23 based on surveys by AGTAE staff and other professionals, where the annual local breeding abundance was calculated based on complete counts. Additional monitoring was supplemented using data from DOF, although in some cases only changes in species distributions could be recorded in this way. Monitoring of migratory, staging and wintering waterbird abundance as well as an assessment of their status and trends was undertaken by DCE. The short term trends in annual abundance (for the period 2013-2024) and in the longer term (1980-2024) are documented to the extent that currently available data can support such analyses. The overall results from the NOVANA bird-monitoring programme are summarized in Nielsen et al. (2024).

The estimates of species abundance in the Article 12 report are based on assessments in 2024 or using the closest available data. For the 166 bird species not covered under the NOVANA monitoring, the results are based on data reported under a contract between the Ministry of Green Transition and DOF.

All species abundance estimates for breeding birds are given as numbers of breeding pairs, whereas estimates for wintering birds are given as individuals. In addition to estimates of abundance, the associated short- (2013-2024) and long-term (1980-2024) trends are provided for all species. We here define stable trends where abundance has fluctuated between a maximum of -10% and +10% about the mean. Significant increases during each period is divided into three categories, 0-100%, 100-500% and more than 500%. Declines are also divided into three categories, 0-30%, 30-50% and 50-100%. Populations that show very large variability in abundance are characterised as fluctuating and where it is not possible to assess population size or the available data are too sparse or incomplete to make a reasonable assessment are classified as being of uncertain status.

Trends in species breeding abundance

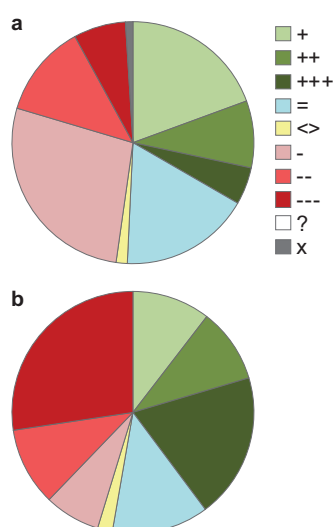

Figure 1. Pie chart showing the per-centage of Danish breeding bird species in each of the different trends in abundance categories over the short period, 2013-24 (a) and the long period, 1980-2024 (b).

Figure 1a shows the overall patterns in avian species breeding abundance over the last 12 years (2013-2024), showing 17% of species have shown a stable trend over this period (light blue, =) and 1% fluctuating without trends in abundance (yellow, <>). A further 33% of species' showed increases of some kind:

- 19% show a 0-100% increase (light green, +)
- 9% 100-500 % (mid green, ++)
- 5% > 500 % (dark green, +++)

Overall 46% of species showed declines:

- 23% at a rate of 0-30% (pink, -)
- 14% at 30-50% (red, --)
- 9% at 50-100% (darkred, ---)

The remaining 1% of species have unknown (grey, x) or uncertain status (white, ?).

Figure 1b shows the overall patterns in avian species breeding abundance since 1980 (i.e. more than 40 years), showing 13% of species have shown a stable trend over this period (light blue, =) and 2% fluctuating without trends (yellow, <>). A further 39% of species' showed increases of some kind:

- 10% show a 0-100% increase (light green, +)
- 10% 100-500% (mid green, ++)
- 19% > 500% (dark green, +++)

Overall 44% of species experienced declines:

- 7% at a rate of 0-30% (pink, -)
- 10% at 30-50% (red, --)
- 27% at 50-100% (darkred, ---)

Trends in migratory species abundance

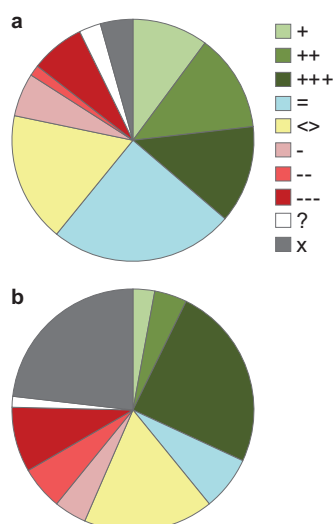

Figure 2a shows the overall patterns in migratory bird species abundance in Denmark over the last 12 years (2013-2024), showing 25% of species have shown a stable trend over this period (light blue, =) and 17% fluctuating without trends (yellow, <>). A further 36% of species' showed increases of some kind:

- 10% show a 0-100% increase (light green, +)
- 13% 100-500% (mid green, ++)
- 13% > 500% (dark green, +++)

Figure 2. Pie chart showing the per-centage of Danish migratory bird species in each of the different trends in abundance categories over the short period, 2013-24 (a) and the long period, 1980-2024 (b).

Overall 14% of species showed declines:

6% at a rate of 0-30% (pink, -)

1% at 30-50% (red, --)

7% at 50-100% (dark red, ---)

and 4% of species have unknown (grey, x) and 3% have uncertain (white, ?).

Figure 2b shows the overall patterns in migratory bird species abundance during 1980-2024, showing 7% of species have shown a stable trend over this period (light blue, =) and 17% fluctuating without trends (yellow, <>). A further 32% of species' showed increases of some kind:

3% show a 0-100% increase (light green, +)

4% 100-500% (mid green, ++)

25% > 500% (dark green, +++)

Overall 19% of species experienced declines:

4% at a rate of 0-30% (pink, -)

6% at 30-50% (red, --)

9% at 50-100% (dark red, ---)

The remaining 23% of species have unknown (grey, x) and 1% uncertain status (white, ?).

Changes in breeding bird distributions

As well as assessing the status and trends of breeding bird species in Denmark, the report presents an overview of range expansions and contractions in species distribution, based on the most recent assessments of breeding distributions. Trends in breeding distributions of species were assessed based on breeding records within 10x10 km squares from DOFbasen and DOF's Atlas I (Dybbro 1976), supplemented with data from NOVANA.

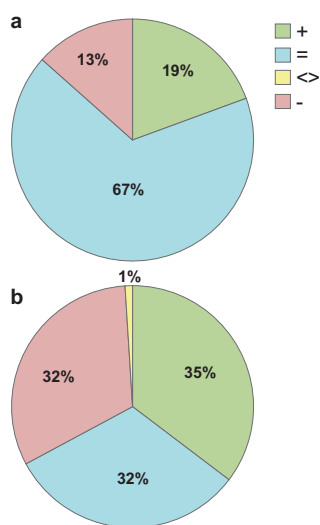

Figure 3. Pie chart showing the per-centage of Danish breeding bird species in each of the different trend categories relating to range changes over the short period, 2013-24 (a) and the long period, 1980-2024 (b).

Figure 3 summarises patterns in changes in distribution of Danish breeding bird species. Approximately two-third (67%) of breeding birds have shown no change in distribution, 19% have expanded their breeding range and 13% have shown reductions in distribution over the past 12 years (Figure 3a). Over the longer term (1980-2024), one third (35%) of breeding bird species have expanded their range, one-third (32%) have contracted, while the rest (32%) have shown no overall change. Changes in the distribution of Hen Harrier *Circus cyaneus* and European Bee-eater *Merops apiaster* was not possible to determine over the longer period.

Structure of the report

Breeding bird species are described in discrete taxonomic or ecological groupings in Chapters 1-13, and the wintering waterbirds are described in Chapter 14 and 15. In several cases, there is some overlap, as in the case of wintering waterbird species that also breed in Denmark (e.g. some species of ducks and geese). Each species account provides a figure showing changes in abundance over the past 12 years and in the longer term since 1980. Table 1 shows an overview of threats affecting the abundance of species on Annex I or huntable species. The table is only a short summary of the detailed information reported to EU, where up to 20 threats from a total of 177 possible threats is reported, and for each threat the timing, the influence, the scope and the location (in DK, in EU, outside EU) is characterised. Standard information is provided in Table 2 on species abundance, trends and changes in breeding distributions. Finally, there is an assessment of current levels of abundance stock size and degree of protection provided by protection areas where these species are described in the formal designation of such sites.

1 Ænder

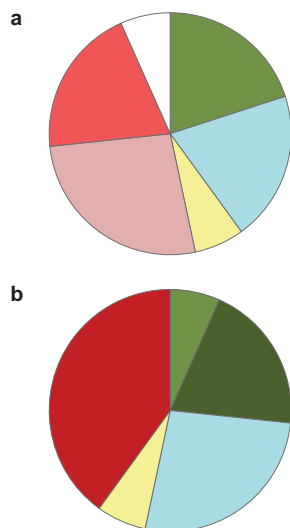

Toppet skallesluger. Foto: Rasmus Due Nielsen.

Der yngler 15 arter af ænder i Danmark. De deles traditionelt op i gravænder, svømmeænder og dykænder.

Bestandsudvikling

Ser man på gruppen af svømmeænder (pipeand, krikand, atlingand, gråand, knarand, spidsand og skeand) samt gravand, har fire arter (atlingand, krikand, spidsand og gravand) været i tilbagegang i perioden efter 1980. I den korte periode har gråand, skeand, gravand og spidsand været i tilbagegang. I perioden siden 1980 har knarand været i fremgang, og knarand er nu den talrigeste art efter gråand af de egentlige svømmeænder. Knarand blev første gang med sikkerhed registreret som dansk ynglefugl i 1933, og bestanden er siden vokset gradvist. I 1978-81 blev der optalt 53-87 par på ca. 50 lokaliteter, mens dette tal var steget til 178-298 par på 121 lokaliteter i 1993-96, og bestanden vurderes nu til 1.200 par.

Figur 1.1. Procentvis fordeling i bestandsudviklingen i den korte periode, 2013-2024 (a), og den lange periode, 1980-2024 (b). Farvekoderne er beskrevet i Tabel 1.2.

De ferskvandstilknyttede dykænder, der yngler i Danmark, omfatter taffel-and, trolldand, rødhovedet and og hvinand. For disse arter er frem- og tilbagegangene nogenlunde ligeligt fordelt. Rødhovedet and er vendt tilbage som dansk ynglefugl efter at være forsvundet i en årrække. Hvinand indvandrede som ynglefugl omkring 1980 og har været i langsigtet fremgang, men i den korte periode er bestanden stabiliseret. Taffel-and er gået tilbage og har stabiliseret sig på det nuværende niveau, mens trolldand modsat har været stabil siden 1980, men er gået tilbage i den korte periode efter 2013.

Edderfugl samt toppet skallesluger og stor skallesluger opfostrer oftest deres unger i brak- og saltvand (stor skallesluger dog også ved større søer). Ynglebestanden af edderfugl har været i tilbagegang i den korte periode siden 2013 men stabil i den lange periode siden 1980. Toppet skallesluger er gået

tilbage både på kort og lang sigt, mens stor skallesluger er gået frem i begge perioder. I alt har 6 ud af 15 andearter oplevet tilbagegang i bestanden siden 1980, mens der siden 2013 har været tilbagegang for de 7 af arterne (Tabel 1.2).

Yngleudbredelse

Ændringer i yngleudbredelsen viser nogenlunde samme tendens som bestandsudviklingen, og 7 af 15 andearter har mindsket deres udbredelse siden 1980, mens det i den korte periode er 4 ud af 15. Hvinand, rødhovedet and og stor skallesluger er her eksempler på det modsatte, idet arterne i den korte periode har øget deres udbredelse i Danmark markant.

Påvirkningsfaktorer

Ynglebestandene for ænderne er påvirket af en lang række faktorer. For de fleste af arterne gælder, at jagt påvirker bestandsstørrelsen af ynglefugle. Det er dog ikke alle jagtbare arter, der påvirkes lige meget af jagt, fx vurderes det at jagt kun har en lille, eller ingen påvirkning på edderfugl, som til gengæld påvirkes af invasive arter, især mårhund. Lidt over halvdelen af andefuglene vurderes påvirket af eutrofiering.

Tabel 1.1. Påvirkningsfaktorer for udvalgte arter af ænder. Påvirkningens betydning for bestandsstørrelsen er angivet som høj (H), middel (M), lav (L), ukendt () eller fremtidig (F).

Kode	Art	Næringsbelastning	Afgræsning	Invasive arter	Forurening	Græsningsophør	Intensiv skovbrug	Jagt og regulering	Bifangst	Rekreative forstyrrelser	Klimæændringer
A063	Edderfugl	M		H					M	H	M
A053	Gråand	H						H			
A889	Knarand							H			
A069	Toppet skallesluger			M				M			
A857	Skeand	M						H			
A061	Troldand	H						M			
A059	Taffeland	H						M			
A070	Stor skallesluger						H	M			
A856	Atlingand	H	H					H			
A052	Krikand	H						H			
A067	Hvinand						H	M			
A054	Spidsand					H		H			
A855	Pibeand		H		H			H			

Tabel 1.2. Bestandsstørrelser samt trend for bestandsudvikling og udbredelse i perioden 2013-2024 (kort) og perioden 1980-2024 (lang). Bestandenenes fremgang er vist i tre kategorier: "+" (0-100%, lys grøn), "++" (100-500%, ml. grøn), "+++" (>500%, mørk grøn). Tilbagegang er vist som "-" (0-30%, lys rød), "--" (30-50%, ml. rød), "---" (50-100%, mørk rød). Øvrige symboler er "=" (stabil, blå), "<>" (fluktuerende, gul), "?" (usikker, hvid) og "x" (ukendt, grå). Trend for udbredelse er vist med samme symboler og farver, dog uden graduering af frem- og tilbagegange. N2000 er bestandsstørrelse og udvikling i fuglebeskyttelsesområder for arter på udpegningsgrundlag. "ID" er Ingen Data.

Art	Videnskabeligt navn	Bestand ynglepar	Bestandstrend		Yngleudbredelse		N2000	
			kort	lang	kort	lang	bestand	trend
Edderfugl	<i>Somateria mollissima</i>	16500-17500	--	=	=	+	ID	x
Gråand	<i>Anas platyrhynchos</i>	7600-21700	--	=	=	=		
Knarand	<i>Mareca strepera</i>	1000-1500	++	+++	=	+		
Gravand	<i>Tadorna tadorna</i>	610-1800	-	---	=	=		
Toppet skallesluger	<i>Mergus serrator</i>	1300-3700	-	---	=	-		
Skeand	<i>Spatula clypeata</i>	151-1600	-	=	-	-		
Troldand	<i>Aythya fuligula</i>	262-768	--	=	-	+		
Taffeland	<i>Aythya ferina</i>	109-493	=	---	-	-		
Stor skallesluger	<i>Mergus merganser</i>	210	++	+++	+	+		
Atlingand	<i>Spatula querquedula</i>	50-475	=	---	=	-		
Rødhovedet and	<i>Netta rufina</i>	20-50	++	++	+	=		
Krikand	<i>Anas crecca</i>	125	?	---	=	-		
Hvinand	<i>Bucephala clangula</i>	100-150	=	+++	+	+		
Spidsand	<i>Anas acuta</i>	12	-	---	=	-		
Pibeand	<i>Mareca penelope</i>	0	<>	<>	-	-		

2 Lappedykkere og andre vandfugle

Gråstrubet lappedykker. Foto: Rasmus Due Nielsen.

Denne gruppe er meget divers og består af fire arter lappedykkere, seks arter af svaner og gæs samt af skarv, skestork og hvid stork.

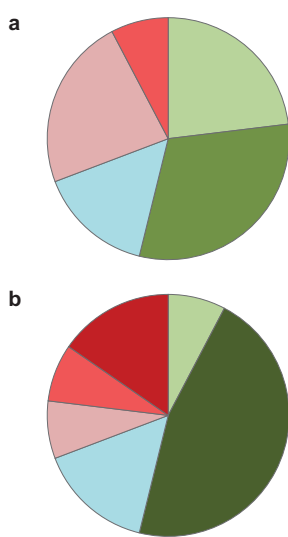
Bestandsudvikling

Flertallet af ynglefuglene i denne gruppe har som helhed klaret sig fint set i det lange perspektiv fra 1980. Ud af 13 arter er det blot hvid stork og tre arter af lappedykkere (lille, gråstrubet og toppet), som er gået antalsmæssigt tilbage, mens de øvrige arter enten har holdt sig på et stabilt niveau eller er gået frem.

Bramgås blev første gang registreret som dansk ynglefugl på Saltholm i 1992, og frem til 2018 har antallet af ynglefugle været stigende. Siden 2018 er ynglebestanden af bramgås gået markant tilbage pga. forringede yngleforhold for arten på Saltholm, som huser mere end 95 % af landets ynglebestand. Da bestanden voksede mest, voksede den med årlige vækstrater helt op til 64 %. I perioden er sangsvane ligeledes indvandret som ny ynglefugl og bestanden er langsomt vokset, siden de første ynglefugle etablerede sig i Jylland i 2002.

Skestork genindvandrede til Danmark i 1996. Genindvandringen var udløst af forstyrrelser i flere hollandske ynglekolonier. Skestorkene har kunnet finde flere egnede yngle- og fødesøgningsområder herhjemme, og i den efterfølgende periode er ynglebestanden vokset jævnt til 438 par i 2023.

Efter en eksplosiv fremgang gennem 1980'erne og begyndelsen af 1990'erne gik skarven tilbage som ynglefugl mellem 2006 og 2013. I 2014 steg bestanden igen, og siden har yngleantallet ligget stabilt mellem 30.000 og 33.000 par.

Figur 2.1. Procentvis fordeling i bestandsudviklingen i den korte periode, 2013-2024 (a), og den lange periode, 1980-2024 (b). Farvekoderne er beskrevet i Tabel 1.2.

I den korte periode efter 2013 har der været mindre bestandstilbagegange for toppet lappedykker, gråstrubet lappedykker og sorthalset lappedykker.

Yngleudbredelse

Yngleudbredelsen for næsten alle arterne i denne gruppe er stabil eller stigende i perioden efter 1980, dog med undtagelse af hvid stork, hvis udbredelsesområde er blevet indskrænket (Tabel 2.2). Udbredelsesområdet for knopsvane, toppet lappedykker og sorthalset lappedykker har ligget på et stabilt niveau, mens udbredelsesområdet for de øvrige arter er øget. Blandt disse arter er skestork, som efter genindvandringen først slog sig ned i Limfjorden, og senere har spredt sig til Ringkøbing Fjord og Vadehavet. Registreringer af skestork i andre danske områder tyder på, at arten vil kunne fortsætte ekspansionen i Danmark. I den korte periode efter 2013 har de fleste af udbredelsesområderne også været stabile eller i fremgang. Kun for bramgås og sorthalset lappedykker er der registreret tilbagegange.

Natura 2000-andel

Bestanden inden for fuglebeskyttelsesområderne er vurderet for fem arter. Antallet

Tabel 2.1. Påvirkningsfaktorer for udvalgte arter af lappedykkere og andre vandfugle. Påvirkningens betydning for bestandsstørrelsen er angivet som høj (H), middel (M), lav (L), ukendt () eller fremtidig (F).

Kode	Art	Intensiv landbrug	Næringsbelastning	Intensiv skovbrug	Invasive arter/prædation	Kollision (Vindmøller, el)	Jagt og regulering	Bifangst	Rekreative forstyrrelser	Oversvømmelser	Klimaændringer
A391	Skarv						H	M	H		
A043-A	Grågås						H				
A045-C	Bramgås				H						
A034	Skestork				H				M	H	H
A044-X	Canadagås						H				
A038	Sangsvane		M		M						
A031-B	Hvid stork	M	H			L	M				M

af ynglende sangsvane er stigende i områderne, mens den for skarv er fluktuerende. Stort set alle skestørke og bramgæs yngler inden for fuglebeskyttelsesområder.

Påvirkningsfaktorer

Bestandsstørrelsen af lappedykkere og andre vandfugle påvirkes af flere faktorer, hvoraf flest arter påvirkes af jagt og regulering samt invasive arter og havørne. Hvid stork er den art, hvis bestand påvirkes af flest faktorer, herunder intensivt landbrug og især eutrofiering, men også kollisioner, jagt i vinterområderne og klimaændringer har betydning.

Tabel 2.2. Bestandsstørrelser samt trend for bestandsudvikling og udbredelse i perioden 2013-2024 (kort) og perioden 1980-2024 (lang). N2000 er bestandsstørrelse og udvikling i fuglebeskyttelsesområder for arter på udpegningsgrundlag. Farvekoder og symboler er som i Tabel 2.2.

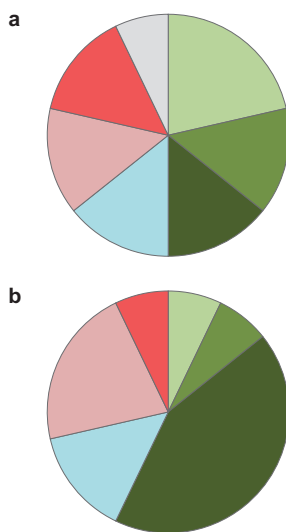
Art	Videnskabeligt navn	Bestand ynglepar	Bestandstrend		Yngleudbredelse		N2000	
			kort	lang	kort	lang	bestand	trend
Knopsvane	<i>Cygnus olor</i>	3400-9100	+	+	=	=		
Toppet lappedykker	<i>Podiceps cristatus</i>	2000-4000	-	---	=	=		
Skarv	<i>Phalacrocorax carbo sinensis</i>	31100	=	+++	+	+	22300	<>
Grågås	<i>Anser anser</i>	6000-23300	+	+++	=	+		
Lille lappedykker	<i>Tachybaptus ruficollis</i>	402-3800	=	---	=	+		
Gråstrubet lappedykker	<i>Podiceps grisegena</i>	432-1200	--	--	=	+		
Bramgås	<i>Branta leucopsis</i>	2800-2800	+	+++	-	+	2800-2800	=
Skestork	<i>Platalea leucorodia</i>	438	++	+++	=	+	438	x
Sorthalset lappedykker	<i>Podiceps nigricollis</i>	139-278	-	=	-	=		
Canadagås	<i>Branta canadensis</i>	20-200	++	=	=	+		
Nilgås	<i>Alopochen aegyptiaca</i>	10-20	-	+++	=	+		
Sangsvane	<i>Cygnus cygnus</i>	9-12	++	+++	+	+	2	+
Hvid stork	<i>Ciconia ciconia</i>	10	++	-	+	-	ID	x

3 Rovfugle

Rørhøg. Foto: J.P. Kjeldsen/ornit.dk.

Der er blevet indrapporteret oplysninger om 14 arter af rovfugle til EU, hvoraf de 13 er regelmæssige ynglefugle i Danmark. Blå kærhøg har godt nok ynglet i flere områder i Vest- og Sønderjylland i begyndelsen af 1990'erne, men det er ikke lykkedes for arten at etablere sig som regelmæssig ynglefugl i Danmark.

Figur 3.1. Procentvis fordeling i bestandsudviklingen i den korte periode, 2013-2024 (a), og den lange periode, 1980-2024 (b). Farvekoderne er beskrevet i Tabel 1.2.

Bestandsudvikling

Set over den lange periode fra 1980 er bestandene af duehøg, spurvehøg, he-dehøg og blå kærhøg gået tilbage. Bestanden af hvepsevåge og musvåge har holdt sig på et stabilt niveau, mens de øvrige rovfugle må siges at have klaret sig godt og for de fleste arter med store bestandsfremgange (Tabel 3.2). Tilbagegangen for duehøg skal ses i sammenhæng med en fremgang for arten efter fredningen af rovfugle i 1967, og er derfor overraskende. Holland er et langt mere industrialiseret og tæt befolket land end Danmark, men i Holland er duehøgebestanden ikke desto mindre meget tættere end i Danmark. En anden art, som har større og tættere ynglebestande i vores nabolande, er lærkefalk. Denne art er godt nok gået frem siden 1980, men bestanden er stadig meget lille, og det indrapporterede antal ynglepar for lærkefalk var 25. Det danske mosaiklandskab med marker, søer, skove og enge passer godt til lærkefalk, men det er på trods af dette, ikke lykkedes arten at opbygge en særlig stor bestand. Listen af ynglende rovfugle i Danmark er øget med to arter i perioden efter 1980, idet havørn vendte tilbage med to succesfulde par i 1996 og har siden spredt sig til hele landet. Kongeørn er ikke tidligere kendt som ynglefugl i Danmark, men et par slog sig ned i Lille Vildmose i 1997 og fik med sikkerhed unger på vingerne i 1999. Bestanden er nu oppe på 4 par. I den korte periode efter 2013 er der en bestandstilbagegang for musvåge, spurvehøg,

duehøg og hvepsevåge. For den ellers talrige musvåge skyldes tilbagegangen måske braklægningsophør, hvilket er gået ud over bestanden af mus og andre fødeemner. Blå kærhøg har ikke ynglet i perioden. De resterende arter er alle stabile eller i fremgang.

Yngleudbredelse

Gruppen af rovfugle har med hensyn til ændringer i udbredelse klaret sig særdeles godt. Alle arter har haft et stabilt eller stigende udbredelsesområde siden 1980, med udtagelse af blå kærhøg, som ikke længere yngler i Danmark. Det samme er gældende for den korte periode siden 2013. På trods af en antalsmæssig tilbagegang for duehøg, ser det ud til, at artens udbredelse ikke er påvirket. Udbredelsesområdet for lærkefalk er øget i den lange periode, såvel som den korte periode.

Natura 2000-andel

Bestandsstørrelse- og udvikling inden for fuglebeskyttelsesområderne er vurderet for ni arter. Omtrent en tredjedel af rørhøgene yngler inden for fuglebeskyttelsesområder, mens dette er tilfældet for to ud af fire par kongeørne. Bestandsudviklingen inden for fuglebeskyttelsesområderne er ukendt for de fleste arter.

Tabel 3.1. Påvirkningsfaktorer for udvalgte arter af rovfugle. Påvirkningens betydning for bestandsstørrelsen er angivet som høj (H), middel (M), lav (L), ukendt () eller fremtidig (F).

Kode	Art	Intensiv landbrug	Intensiv skovbrug	Fjernelse af gamle træer	Forgiftning	Jagt og regulering	Ulovlig jagt	Rekreative forstyrrelser
A081	Rørhøg							H
A072	Hvepsevåge			L		M		H
A074	Rød glente				L			H
A075	Havørn				L			H
A084	Hedehøg	H						H
A103	Vandrefalk							H
A094	Fiskeørn		H					H
A091	Kongeørn				L		L	H
A082	Blå kærhøg							H

Påvirkningsfaktorer

Den største påvirkning af rovfuglebestandene er rekreative forstyrrelser, som har en høj betydning for alle arterne (Tabel 3.1). Forfølgelse i form af ulovlig jagt og forgiftning, der nok primært finder sted uden for EU, påvirker også flere arter. Intensivt landbrug og intensivt skovbrug har stor betydning for henholdsvis hedehøg og fiskeørn.

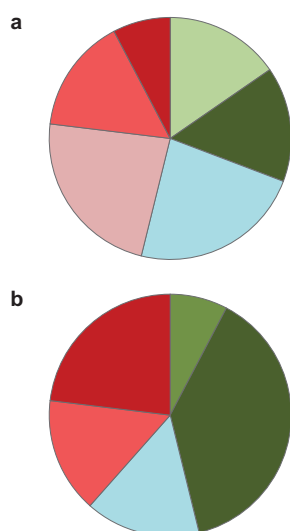
Tabel 3.2. Bestandsstørrelser samt trend for bestandsudvikling og udbredelse i perioden 2013-2024 (kort) og perioden 1980-2024 (lang). N2000 er bestandsstørrelse og udvikling i fuglebeskyttelsesområder for arter på udpegningsgrundlag. Farvekoder og symboler er som i Tabel 2.2.

Art	Videnskabeligt navn	Bestand ynglepar	Bestandstrend		Yngleudbredelse		N2000	
			kort	lang	kort	lang	bestand	trend
Musvåge	<i>Buteo buteo</i>	4500-5000	--	=	=	+		
Spurvehøg	<i>Accipiter nisus</i>	2500-3000	-	--	=	=		
Tårnfalk	<i>Falco tinnunculus</i>	1500-1700	+	+	=	+		
Rørhøg	<i>Circus aeruginosus</i>	809-1100	+++	+++	+	+	284	x
Duehøg	<i>Accipiter gentilis</i>	500	--	-	=	=		
Hvepsevåge	<i>Pernis apivorus</i>	350-450	-	=	=	+	ID	x
Rød glente	<i>Milvus milvus</i>	350-400	+++	+++	+	+	ID	x
Havørn	<i>Haliaeetus albicilla</i>	151	++	+++	+	+	ID	x
Lærkefalk	<i>Falco subbuteo</i>	20-30	+	+++	+	+		
Hedehøg	<i>Circus pygargus</i>	21	=	-	=	=	4	=
Vandrefalk	<i>Falco peregrinus</i>	13	=	+++	+	+	ID	x
Fiskeørn	<i>Pandion haliaetus</i>	9	++	+++	+	+	ID	x
Kongeørn	<i>Aquila chrysaetos</i>	4	+	++	+	+	2	=
Blå kærhøg	<i>Circus cyaneus</i>	0	x	-	=	<>	0	=

4 Hønefugle, vandhøns, hejre og trane

Trane. Foto: Peter Bundgaard.

Figur 4.1. Procentvis fordeling i bestandsudviklingen i den korte periode, 2013-2024 (a), og den lange periode, 1980-2024 (b). Farvekodeerne er beskrevet i Tabel 1.2.

Denne gruppe består af fire arter hønefugle, fem arter vandhøns, tre hejrearter og trane. Den ene af arterne, fasan, er ikke naturligt hjemmehørende i Danmark, men stammer udelukkende fra udsætninger af fugle som oprindeligt kommer fra Asien. Også for agerhøne er en del af bestanden baseret på udsætninger.

Bestandsudvikling

Bestandsudviklingen efter 1980 har været broget for denne gruppe fugle, og der er næsten lige mange frem- og tilbagegange i bestandene set over den lange periode (Tabel 4.2). En af de arter, som er gået meget frem i perioden, er trane. I 1980 var der ganske få tranepar fordelt på nogle hedemose i Nordjylland, men op igennem 1990'erne spredte fuglene sig først til Bornholm og senere til landets øvrige dele, så der i dag er mellem 583-900 par traner i Danmark. Sølvhejre er en anden art, som er gået frem. Den ynglede første gang i Danmark på Saltholm i 2014 med to par, og har nu bredt sig til flere kolonier med i alt 73 ynglepar i 2024. For flere af arterne i denne gruppe er der betydelige fluktuationer i forekomsten fra år til år. Dette gælder bl.a. vagtel og engsnarre, der begge vurderes at være gået frem på lang sigt, samt plettet rørvagtel, der overordnet set har været stabil. Urfugl er forsvundet som dansk ynglefugl i perioden. I den korte periode efter 2013 er der flest arter, der er i tilbagegang. Fremgang ses især for trane og sølvhejre, men også fiskehejre og vandrikse vurderes at være gået frem, mens rødbrun, engsnarre og plettet rørvagtel har stabile bestande.

Yngleudbredelse

Udviklingen i udbredelse for denne gruppe er mere positiv end bestandsudviklingerne og består udelukkende af stabilitet eller fremgang i den korte periode. I den lange periode siden 1980 er fire arter gået tilbage i udbredelsen. Urfugl blev sidst registreret i Danmark i 1998 og regnes som forsvundet som dansk ynglefugl, mens agerhøne mister levesteder. Tranes og sølvhejres store bestandstilvækst er reflekteret i en udvidelse af udbredelsesområdet set både over den lange og korte periode. På trods af stabile antal for rørdrum og engsnarre i den korte periode efter 2013 har udbredelsen været stigende for disse arter.

Natura 2000-andel

Bestandsstørrelsen inden for fuglebeskyttelsesområderne er vurderet for fem arter, hvoraf det for rørdrum og plettet rørvagtel er størsteparten af bestanden, der yngler inden for fuglebeskyttelsesområderne.

Påvirkningsfaktorer

Det er rekreative forstyrrelser og jagt og regulering, der påvirker flest bestande i denne gruppe (Tabel 4.1). Blishøne er påvirket af flest faktorer med høj betydning, hvilket

Tabel 4.1. Påvirkningsfaktorer for udvalgte arter af hønefugle, vandhøns, hejre og trane. Påvirkningens betydning for bestandsstørrelsen er angivet som høj (H), middel (M), lav (L), ukendt () eller fremtidig (F).

Kode	Art	Intensiv landbrug	Fjernelse af småbiotoper	Afvanding, vandindvinding	Græsningsophør	Pesticider	Forurening	Næringsbelastning	Rekreative forstyrrelser	Jagt og regulering	Klimaændringer	Ingen trussel
A115-X	Fasan									H		
A125	Blishøne						H	H		H		
A644	Agerhøne		H			M				H		
A127	Trane								L			
A021	Rørdrum							M	M		F	
A122	Engsnarre	M	M		M	M			L			
A119	Plettet rørvagtel			L							F	
A773	Sølvhejre											H
A876	Urfugl											

kan være med til at forklare artens bestandsnedgang. Engsnarre er den art, der er påvirket af flest faktorer samlet set, hvoraf de fleste er effekter fra landbruget, såsom intensivt landbrug, fjernelse af småbiotoper, græsningsophør og brug af pesticider. I et fremtidigt perspektiv vil levestederne for rørdrum og plettet rørvagtel kunne blive ramt af oversvømmelser eller vandstandsstigninger på grund af klimaændringer.

Tabel 4.2. Bestandsstørrelser samt trend for bestandsudvikling og udbredelse i perioden 2013-2024 (kort) og perioden 1980-2024 (lang). N2000 er bestandsstørrelse og udvikling i fuglebeskyttelsesområder for arter på udpegningsgrundlag. Farvekoder og symboler er som i Tabel 2.2.

Art	Videnskabeligt navn	Bestand ynglepar	Bestandstrend		Yngleudbredelse		N2000	
			kort	lang	kort	lang	bestand	trend
Fasan	<i>Phasianus colchicus</i>	67900-103600	-	--	=	=		
Fiskehejre	<i>Ardea cinerea</i>	2800-9600	+	++	=	+		
Blishøne	<i>Fulica atra</i>	2800-8400	-	--	=	-		
Agerhøne	<i>Perdix perdix</i>	1500-7000	--	----	=	-		
Grønbenet rørhøne	<i>Gallinula chloropus</i>	1500-4500	-	----	=	-		
Vandrikse	<i>Rallus aquaticus</i>	1000-4000	+	=	=	+		
Trane	<i>Grus grus</i>	583-900	+++	+++	+	+	262	x
Vagtel	<i>Coturnix coturnix</i>	202-1200	--	+++	=	+		
Rørdrum	<i>Botaurus stellaris</i>	505	=	+++	+	+	305	=
Engsnarre	<i>Crex crex</i>	31-230	=	+++	+	+	30	x
Plettet rørvagtel	<i>Porzana porzana</i>	69-168	=	=	=	+	89	x
Sølvhejre	<i>Ardea alba</i>	72-73	+++	+++	+	+	5	+
Urfugl	<i>Lyrurus tetrix tetrix</i>	0	----	----	=	-	0	=

5 Måger, terner og alkefugle

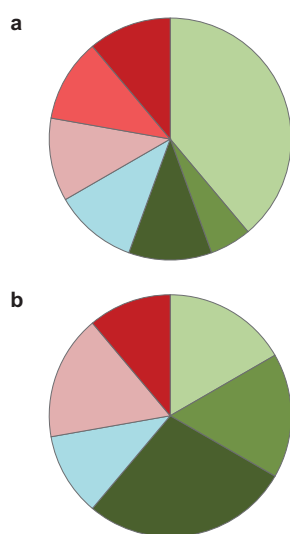

Sildemåge. Foto: Rasmus Due Nielsen.

Med otte arter dominerer måger denne gruppe, og samtidig er mågerne de individmæssigt talrigeste arter i gruppen. Der er endvidere syv arter terner, hvoraf en art, sortterne, hører til moseterterne, foruden tre arter af alkefugle.

Bestandsudvikling

Mågerne har klaret sig relativt godt i perioden efter 1980, dog er to arter, stormmåge og hættemåge, gået ret kraftigt tilbage i antal (Tabel 5.2). Ynglebestanden af stormmåge er faldet til 30 % af det antal, der yngede i landet i begyndelsen af 1980'erne, og tilbagegangen ses både for den lange og den korte periode. Hættemåge yngler ved søer og moser, samt på småøer nær kyster og i fjorde. Hættemåge gik tilbage efter midten af 1980'erne, og i 2010 var antallet faldet til omkring 40 % af det tidligere antal. Takket være etableringen af nye vådområder er bestanden sidenhen gået noget frem. Alkefuglene har klaret sig godt, og bestandene for alle tre arter er gået frem. Blandt ternerne er især roverterne og fjordterne gået frem, hvorimod havterne er gået tilbage, både efter 1980 og efter 2013. Roverterne genindvandrede til landet i 2008 efter at have været fraværende i en lang årrække, og bestanden er nu over 100 par. Sorthovedet måge har siden 1998 ynglet årligt, om end fåtalligt, særligt i den sydlige del af landet. Arten yngler oftest i kolonier af hættemåge. Dværghmåge og sandterne yngler ikke længere årligt i Danmark. Splitterne, som i den lange periode siden 1980 har været stabil, blev ramt af et udbrud af fugleinfluenza i 2022, og antallet faldt i forhold til yngleantallet årene før. Men sammenholdt med antallet i 2013 har nedgangen været beskeden, og derfor regnes bestanden også som stabil for den korte årrække. Dværgterne er efter nogle år med en ret stabil bestand gået frem efter 2013. Sildemåge som art gik frem efter 1980, men underarten baltisk sildemåge er gået fra en ynglebestand på ca. 1000 par i 1950 til ikke længere at yngle i Danmark. Over de senere år er den samlede danske bestand af ynglende sildemåge gået tilbage.

Figur 5.1. Procentvis fordeling i bestandsudviklingen i den korte periode, 2013-2024 (a), og den lange periode, 1980-2024 (b). Farvekoderne er beskrevet i Tabel 1.2.

Yngleudbredelse

Udviklingen i udbredelse for måger, terner og alkefugle er mindre positiv end bestandsudviklingerne, idet udbredelsen for halvdelen af arterne er gået tilbage siden 1980. For mågerne og alkefuglene er der overvægt af arter i fremgang, men for ternerne er det blot rovtterne, hvis udbredelse er i fremgang, mens resten er i tilbagegang. I den korte periode siden 2013 ses fortsat tilbagegang for splitterterne, sortterne og sandterne, mens udbredelsen for de øvrige arter i gruppen er stabil eller i fremgang.

Natura 2000-andel

Bestandsstørrelse og -udvikling inden for fuglebeskyttelsesområderne er vurderet for 10 arter. For alle ternerne yngler en meget stor andel af bestanden inden for fuglebeskyttelsesområder. Fjordterne og rovtterne går, som i resten af landet, frem inden for disse områder, mens havterne er i tilbagegang.

Påvirkningsfaktorer

Flere af de arter, der er yngler langs kysterne, såsom havterne, er truet af både rekreative aktiviteter, invasive arter, oversvømmelser og klimaændringer, hvilket kan have en meget høj påvirkning på bestandene (Tabel 5.1).

Tabel 5.1. Påvirkningsfaktorer for udvalgte arter af måger, terner og alkefugle. Påvirkningens betydning for bestandsstørrelsen er angivet som høj (H), middel (M), lav (L), ukendt () eller fremtidig (F).

Kode	Art	Fjernelse af småbiotoper	Afvanding, vandindvinding	Næringsbelastning	Pesticider	Afgræsning	Invasive arter	Fiskeri	Bifangst	Rekreative forstyrrelser	Jagt og regulering	Oversvømmelser	Klimaændringer
A179	Hættemåge	M											
A184	Sølvmåge										M		
A182	Stormmåge	M											
A489	Sildemåge							M					
A187	Svartbag							M					
A863	Splitterne							L		M		H	H
A194	Havterne						H			H		H	H
A202	Tejst						M		M				
A193	Fjordterne			M			H			M			
A885	Dværgterne						H			H		H	H
A894	Rovterne									H		H	H
A197	Sortterne		M	M	M	M							
A176	Sorthovedet måge						H						H
A189	Sandterne						H			H			
A862	Dværgmåge						M						

Tabel 5.2. Bestandsstørrelser samt trend for bestandsudvikling og udbredelse i perioden 2013-2024 (kort) og perioden 1980-2024 (lang). N2000 er bestandsstørrelse og udvikling i fuglebeskyttelsesområder for arter på udpegningsgrundlag. Farvekoder og symboler er som i Tabel 2.2.

Art	Videnskabeligt navn	Bestand ynglepar	Bestandstrend		Yngleudbredelse		N2000	
			kort	lang	kort	lang	bestand	trend
Hættemåge	<i>Larus ridibundus</i>	87000-103000	+	---	+	-		
Sølvmåge	<i>Larus argentatus</i>	80000	-	+	+	=		
Lomvie	<i>Uria aalge</i>	19500	+	+++	=	+		
Stormmåge	<i>Larus canus</i>	9600	--	---	=	-		
Sildemåge	<i>Larus fuscus</i>	4200	-	+	=	+		
Svartbag	<i>Larus marinus</i>	3200	+	++	=	+		
Splitterne	<i>Thalasseus sandvicensis</i>	3100	=	=	-	-	3000	=
Alk	<i>Alca torda</i>	3000	+	+++	=	+		
Havterne	<i>Sterna paradisaea</i>	2200	--	-	=	-	1800	-
Tejst	<i>Cephus grylle</i>	1900	+	++	+	+	1400	=
Fjordterne	<i>Sterna hirundo</i>	1500	++	+++	+	-	852	+
Dværgterne	<i>Sternula albifrons</i>	610	+	=	=	-	534	=
Ride	<i>Rissa tridactyla</i>	530	+	++	=	=		
Rovterne	<i>Hydroprogne caspia</i>	115	+++	+++	+	+	114	+
Sortterne	<i>Chlidonias niger</i>	84-87	=	-	-	-	81-82	=
Sorthovedet måge	<i>Larus melanocephalus</i>	24-29	+++	+++	=	+	16	<>
Sandterne	<i>Gelochelidon nilotica</i>	0	---	+	-	-	0	-
Dværgmåge	<i>Hydrocoloeus minutus</i>	0	---	-	=	-	0	-

6 Vadefugle

Lille præstekrave. Foto: Rasmus Due Nielsen.

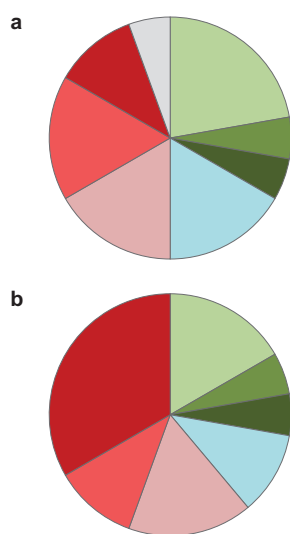
Indrapporteringen omfatter 18 arter af vadefugle, hvoraf hjejle dog nu er forsvundet som dansk ynglefugl. Vadefuglene yngler på enge, strandenge, strande, hedemoser, heder og i skov. Mange af arterne er fåtallige, og kun syv af disse arter har danske ynglebestande på mere end 1.000 par.

Bestandsudvikling

Hovedparten af vadefuglene har øjensynlig haft svært ved at opretholde de danske ynglebestande, og kun fem af de atten arter er gået frem i antal i perioden efter 1980. Det er især tinksmed og lille præstekrave, der er gået frem i antal, mens stylteløber er kommet til som ny ynglefugl. Skovsneppe og sva-leklire har haft stabile bestande. De resterende 11 arter er alle i tilbagegang (Tabel 6.2). I den korte periode efter 2013 er bestanden af otte arter i tilbagegang, og der er særligt store tilbagegange for allerede fåtallige arter som stor kobbersnepe, engryle, brushane og stenvender. Det er bemærkelsesværdigt, at bestandene for de tre talrigeste arter af vadefugle, vibe, rødben og strand-skade, er gået tilbage, både når man betragter den lange og den korte periode.

Yngleudbredelse

Udviklingen i udbredelse er lige så negativ for denne gruppe som bestandsudviklingerne (Tabel 6.2). I den lange periode efter 1980 er udbredelsen af to arter gået frem, mens tre har holdt sig stabile. For de resterende 13 arter er udbredelsesområdet blevet reduceret. I den korte periode har kun én art (hvidbrystet præstekrave) udvidet udbredelsesområdet, 10 arter har haft stabil udbredelse og for syv arter er udbredelsen reduceret.

Figur 6.1. Procentvis fordeling i bestandsudviklingen i den korte periode, 2013-2024 (a), og den lange periode, 1980-2024 (b). Farvekoderne er beskrevet i Tabel 1.2.

Natura 2000-andel

Bestandsstørrelse og -udvikling inden for fuglebeskyttelsesområderne er vurderet for otte arter. For stor kobbersnepe, tinksmed, hvidbrystet præstekrave og engryle yngler stort set hele bestanden inden for fuglebeskyttelsesom-

råder, mens dette er tilfældet for ca. 90 % af klyderne (2547 ud af 2800 ynglepar). For stor kobbersneppe er antallet af ynglelokaliteter faldende, så fuglene nu i højere grad er koncentreret på få, store lokaliteter som Tipperne og Vejlerne. Bestanden er dermed også mere sårbar over for lokale ændringer.

Påvirkningsfaktorer

Der er flere betydelige trusler for vadefuglene (Tabel 6.1). Det er især afvanding, græsningsophør, intensiv græsning, rekreative forstyrrelser og jagt og regulering, der påvirker fuglene negativt. Som eksempler kan nævnes hvidbrystet præstekrave og dobbeltbekkasin, som er under pres af vidt forskellige faktorer. Hvidbrystet præstekrave yngler ved kysterne, og bestanden er gået tilbage parallelt med menneskers rekreative udnyttelse af kysterne og dermed en markant stigning i forstyrrelsestrykket på fuglene. For dobbeltbekkasin er tilbagegangen sket parallelt med tab af ynglebiotoper i form af våde enge med vandpytter og tuer, og det er blevet sjældent at høre artens karakteristiske brummen, når den styrtdykker med udspilede halefjer for at markere sit territorium.

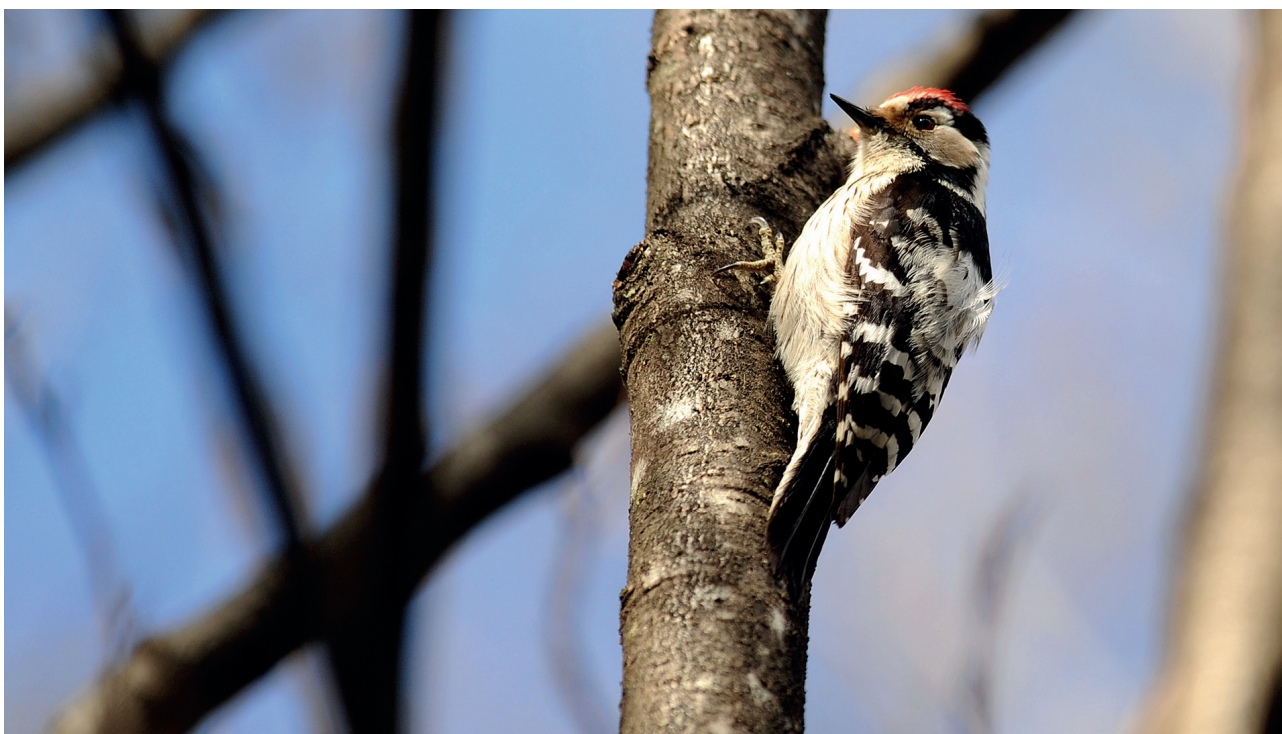
Tabel 6.1. Påvirkningsfaktorer for udvalgte arter af vadefugle. Påvirkningens betydning for bestandsstørrelsen er angivet som høj (H), middel (M), lav (L), ukendt () eller fremtidig (F).

Kode	Art	Fjernelse af småbiotoper	Afvanding, vandindvinding	Græsningsophør	Afgræsning	Invasive arter	Rekreative forstyrrelser	Jagt og regulering	Oversømmelser	Klimaændringer	Ukendt
A142	Vibe	H			H			M			
A162	Rødben				H			H			
A130	Strandskade	H			H			H			
A132	Klyde			L	L	H	H		H	H	
A155	Skovsneppe							M			
A153	Dobbeltbekkasin				H			H			
A768	Storspove				H			H			
A614-A	Stor kobbersneppe		H	H	H		H	H			
A166	Tinksmed						L				
A138	Hvidbrystet præstekrave					H	H		H	H	
A466-B	Engryle (almindelig ryle)		H	H	H		H				
A861	Brushane		H	H	H		H				
A131	Stylteløber										H
A140	Hjejle						H			M	

Tabel 6.2. Bestandsstørrelser samt trend for bestandsudvikling og udbredelse i perioden 2013-2024 (kort) og perioden 1980-2024 (lang). N2000 er bestandsstørrelse og udvikling i fuglebeskyttelsesområder for arter på udpegningsgrundlag. Farvekoder og symboler er som i Tabel 2.2.

Art	Videnskabeligt navn	Bestand ynglepar	Bestandstrend		Yngleudbredelse		N2000	
			kort	lang	kort	lang	bestand	trend
Vibe	<i>Vanellus vanellus</i>	8600-20000	--	---	=	-		
Rødben	<i>Tringa totanus</i>	4600-11400	-	---	=	-		
Strandskade	<i>Haematopus ostralegus</i>	4000-8200	-	--	=	=		
Klyde	<i>Recurvirostra avosetta</i>	2800	+	--	=	=	2500	=
Stor præstekrave	<i>Charadrius hiaticula</i>	465-4300	+	---	=	-		
Skovsneppe	<i>Scolopax rusticola</i>	1200-2400	-	=	=	=		
Dobbeltbekkasin	<i>Gallinago gallinago</i>	647-2600	+	---	=	-		
Storspove	<i>Numenius arquata arquata</i>	500	=	+	=	-		
Lille præstekrave	<i>Charadrius dubius</i>	420-550	=	++	=	+		
Stor kobbersneppe	<i>Limosa limosa limosa</i>	328	--	---	-	-	322	+
Tinksmed	<i>Tringa glareola</i>	245	++	+++	=	-	245	=
Hvidbrystet præstekrave	<i>Charadrius alexandrinus</i>	143	+++	+	+	-	143	=
Engryle (almindelig ryle)	<i>Calidris alpina schinzii</i>	72	--	-	-	-	72	-
Svaleklire	<i>Tringa ochropus</i>	50	=	=	-	-		
Brushane	<i>Calidris pugnax</i>	30	---	-	-	-	30	?
Stenvender	<i>Arenaria interpres</i>	4-6	---	---	-	-		
Stylteløber	<i>Himantopus himantopus</i>	1	+	+	-	+	0	=
Hjejle	<i>Pluvialis apricaria</i>	0	x	-	-	-	0	=

7 Duer, spætter, ugler mm

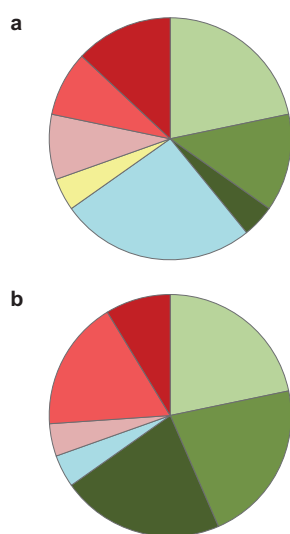

Lille flagspætte. Foto: Bjørn Frikke.

I denne gruppe er der 23 arter fra otte familier, med ugler (syv arter), duer (fem arter) og spætter (seks arter) som de talrigeste familier. Endvidere findes fem familier med hver en enkelt art: Gøg, mursejler, natravn, isfugl og biæder.

Bestandsudvikling

Blandt disse fugle findes tre arter, som har etableret sig siden 1980'erne. Stor hornugle har opbygget en solid ynglebestand i Jylland fra 1984 efter massive udsætninger af arten i Nordtyskland. Den anden art er perleugle, som indvandrede i 1979. Arten blev i en årrække alene registreret på Bornholm, men er de senere år også observeret som ynglende i Jylland. Den tredje art er biæder, der siden slutningen af 1990'erne ved flere lejligheder har ynglet i Danmark. Spætterne har klaret sig bedst i denne gruppe med fem ud af seks arter i fremgang efter 1980 (Tabel 7.2). Blandt duerne er tre arter gået frem, mens to arter, tyrkerdue og turteldue er gået tilbage. Fem uglearter udviser en positiv bestandsudvikling, mens to arter – kirkeugle og mosehornugle – er gået tilbage. Gøg og mursejler er gået tilbage, mens isfugl og biæder er steget i perioden. Natravn yngler i åbne, sandede fyrreskove, på grænsen mellem skov og hede eller i åbne dele af nåleskovsplantager. Arten har udvist stor stabilitet i yngleantal i perioden efter 1980. Lille flagspætte har efter det første ynglefund i 1964 spredt sig til de østlige landsdele som resultat af en indvandring fra Sverige. I Sønderjylland blev det første ynglefund gjort i 1974, og arten har nu en stabil ynglebestand i Danmark. Mellemflagspætte ynglede i Danmark indtil 1959, hvorefter den uddøde. I takt med, at arten er gået frem i Nordtyskland, begyndte den fra 2011 igen at blive observeret i Danmark og arten yngler nu med få par i Sønderjylland. I den korte periode efter 2013 er ni arter i bestandsfremgang, mens seks af de 22 arter ikke udviser nævneværdige forandringer i antal heriblandt skovhornugle og sortspætte. Tilbagegange er registreret for tyrkerdue, gøg, mursejler, natugle, turteldue, mosehornugle og kirkeugle, mens biæder har fluktueret.

Figur 7.1. Procentvis fordeling i bestandsudviklingen i den korte periode, 2013-2024 (a), og den lange periode, 1980-2024 (b). Farvekoderne er beskrevet i Tabel 1.2.

Yngleudbredelse

Som helhed ser udviklingen i udbredelse mere positiv ud for denne gruppe end bestandsudviklingerne. I den lange periode efter 1980 har udbredelsen for 17 arter ekspanderet eller været stabil, mens fem arter har indskrænket deres udbredelse, heriblandt mursejler og kirkeugle. Biæder har haft en fluktuerende udbredelse (Tabel 7.2). I den korte periode har tre arter haft en faldende yngleudbredelse, 14 arter har været stabile, mens seks arter har oplevet en fremgang.

Natura 2000-andel

Bestandsudviklingen inden for fuglebeskyttelsesområderne er vurderet for otte arter, hvoraf den er stigende for mellemflagspætte. For de resterende arter er udviklingen ukendt.

Tabel 7.1. Påvirkningsfaktorer for udvalgte arter af duer, spætter, ugler mm. Påvirkningens betydning for bestandsstørrelsen er angivet som høj (H), middel (M), lav (L), ukendt () eller fremtidig (F)

Kode	Art	Afgræsning	Intensiv skovbrug	Fjernelse af gamle træer	Infrastruktur	Rekreative forstyrrelser	Jagt og regulering	Ukendt
A687	Ringdue						H	
A206-X	Klippedue				M		H	
A209	Tyrkerdue							H
A224	Natravn					L		
A229	Isfugl					L		
A236	Sortspætte			M				
A215	Stor hornugle					L		
A223	Perleugle			M				
A868	Mellemflagspætte		H					
A222	Mosehornugle	M						

Påvirkningsfaktorer

De største trusler for arterne i denne gruppe er jagt og regulering, rekreative forstyrrelser og fjernelse af gamle træer (Tabel 7.1).

Tabel 7.2. Bestandsstørrelser samt trend for bestandsudvikling og udbredelse i perioden 2013-2024 (kort) og perioden 1980-2024 (lang). N2000 er bestandsstørrelse og udvikling i fuglebeskyttelsesområder for arter på udpegningsgrundlag. Farvekoder og symboler er som i Tabel 2.2

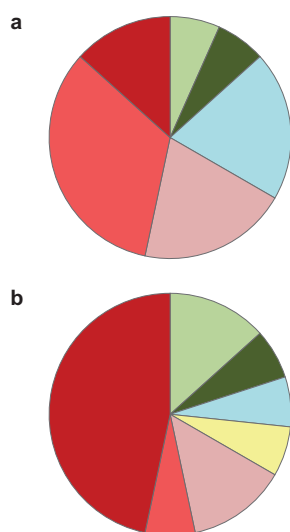
Art	Videnskabeligt navn	Bestand ynglepar	Bestandstrend		Yngleudbredelse		N2000	
			kort	lang	kort	lang	bestand	trend
Ringdue	<i>Columba palumbus palumbus</i>	223400-321500	=	+	=	=		
Klippedue	<i>Columba livia</i>	25000-125000	+	+	=	+		
Stor flagspætte	<i>Dendrocopos major</i>	36500-64000	+	++	=	=		
Tyrkerdue	<i>Streptopelia decaocto</i>	10200-21500	--	--	=	=		
Gøg	<i>Cuculus canorus</i>	10800-17300	-	--	=	=		
Mursejler	<i>Apus apus</i>	4300-14600	--	--	=	-		
Natugle	<i>Strix aluco</i>	513-6300	-	+	=	=		
Skovhornugle	<i>Asio otus</i>	620-8600	=	+	=	=		
Huldue	<i>Columba oenas</i>	705-2300	+	++	+	+		
Natravn	<i>Caprimulgus europaeus</i>	906-2400	=	=	=	=	ID	x
Grønspejle	<i>Picus viridis</i>	500-1200	+	--	+	+		
Isfugl	<i>Alcedo atthis</i>	440-942	=	+++	+	+	ID	x
Slørugle	<i>Tyto alba</i>	500-800	+++	+++	+	+		
Vendehals	<i>Jynx torquilla</i>	300-500	++	+	=	-		
Sortspætte	<i>Dryocopus martius</i>	334-566	=	+++	+	+	ID	x
Stor hornugle	<i>Bubo bubo</i>	200	++	+++	+	+	11	x
Lille flagspætte	<i>Dryobates minor</i>	100-150	+	++	=	+		
Kirkeugle	<i>Athene noctua</i>	10	---	---	=	-		
Perleugle	<i>Aegolius funereus</i>	8-10	=	+++	-	+	ID	x
Biæder	<i>Merops apiaster</i>	4	<>	++	=	<>		
Mellemflagspætte	<i>Leiopicus medius</i>	2-4	++	++	=	=	2-3	+
Turteldue	<i>Streptopelia turtur</i>	1	---	---	-	-		
Mosehornugle	<i>Asio flammeus</i>	1	---	-	-	-	ID	x

8 Svaler, lærker m.m.

Gul vipstjert. Foto: Rasmus Due Nielsen.

Denne gruppe består af 15 arter af spurvefugle og omfatter lærker (tre arter), svaler (tre arter), pibere (fire arter), vipstjarter (tre arter) samt vandstær og jernspurv.

Figur 8.1. Procentvis fordeling i bestandsudviklingen i den korte periode, 2013-2024 (a), og den lange periode, 1980-2024 (b). Farvekoderne er beskrevet i Tabel 1.2.

Bestandsudvikling

Gruppen har som helhed klaret sig mindre godt i den lange periode (Figur 9.1). Tre arter er gået frem i bestandsudviklingen, mens ti arter er gået tilbage (Tabel 8.2). Bysvale er rapporteret som stabil og vandstær som fluktuerende. Digesvale er fortsat en af de arter, som er i tilbagegang. Bestandsestimatet er dog mere end fordoblet siden seneste rapportering, men det skyldes bedre viden som følge af grundigt optællingsarbejde i Sønderjylland (Tofft et al. 2024), der har afsløret, at tidligere estimater har været sat alt for lavt. Udviklingstendensen er der desværre næppe tvivl om. Den har hele tiden været, og er fortsat, nedadgående (Vikstrøm et al. 2023). Blandt de sjældneste arter i gruppen (med færre end 100 ynglepar) har der i den lange periode været kraftig tilbagegang for både markpiber (der formentlig er helt forsvundet som dansk ynglefugl), toplærke (som i mange år kun har haft en enkelt ynglelokalitet i Danmark) og skærpiber, mens tendensen er usikker for vandstær, hvor bestanden altid har ligget på et lavt niveau. Hedelærke adskiller sig fra de andre arter i gruppen, ved at have haft kraftig fremgang på både kort og lang sigt. Dette skyldes ekspansion af artens yngleudbredelse mellem 1990erne og 2010erne (Grell 1998, Vikstrøm et al. 2020). I den korte periode efter 2013 er der ligeledes 10 arter i tilbagegang, to arter er i fremgang, mens to arter har haft en stabil bestandsudvikling. Listen over arter, der har tilbagegang i både

den korte og den lange periode er dermed blevet længere end ved sidste rapportering: sanglærke, landsvale, jernspurv, digesvale, skovpiber, skærpiber og markpiber.

Yngleudbredelse

Blandt arterne i gruppen med bestandsstørrelser på mere end 20.000 par, er der ikke registreret ændringer i udbredelse, hverken i den lange eller korte periode. Ud af de ti mindst talrige arter, er der for otte arter registreret et fald i udbredelsen i den lange periode. Hedelærke og bjergvipstjert har som de eneste arter i gruppen forøget deres udbredelsesområde i den lange periode. Vandstær har øget udbredelsen i de seneste år, men på grund af de store fluktuationer i bestandsstørrelsen var der kun ét par ved seneste optælling.

Påvirkningsfaktorer

Bestandene er påvirket af en lang række faktorer, herunder intensivt landbrug i det åbne land, og dræning og kystsikring for arter tilknyttet våde enge og kystskrænter. Kun for hedelærke og markpiber er der rapporteret påvirkningsfaktorer til EU, og her er det kun rekreative forstyrrelser, der har betydning for markpiber.

Tabel 8.1. Påvirkningsfaktorer for udvalgte arter af svaler, lærker m.m.. Påvirkningens betydning for bestandsstørrelsen er angivet som høj (H), middel (M), lav (L), ukendt () eller fremtidig (F).

Kode	Art	Rekreative forstyrrelser	
			Ukendt
A246	Hedelærke		()
A255	Markpiber	M	

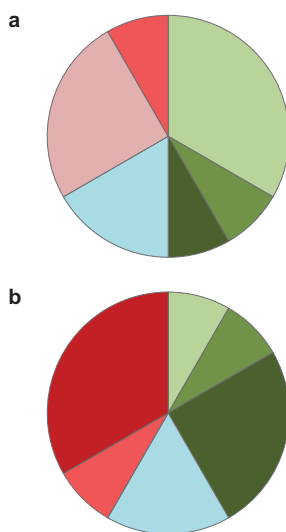
Tabel 8.2. Bestandsstørrelser samt trend for bestandsudvikling og udbredelse i perioden 2013-2024 (kort) og perioden 1980-2024 (lang). N2000 er bestandsstørrelse og udvikling i fuglebeskyttelsesområder for arter på udpegningsgrundlag. Farvekoder og symboler er som i Tabel 2.2.

Art	Videnskabeligt navn	Bestand ynglepar	Bestandstrend		Yngleudbredelse		N2000	
			kort	lang	kort	lang	bestand	trend
Sanglærke	<i>Alauda arvensis</i>	491700-655300	-	---	=	=		
Landsvale	<i>Hirundo rustica</i>	117000-203100	--	-	=	=		
Hvid vipstjert	<i>Motacilla alba</i>	54900-129900	--	+	=	=		
Jernspurv	<i>Prunella modularis</i>	28200-54500	-	---	=	=		
Bysvale	<i>Delichon urbicum</i>	12500-40300	--	=	=	=		
Digesvale	<i>Riparia riparia</i>	15000-50000	--	---	=	-		
Engpiber	<i>Anthus pratensis</i>	11000-31400	=	---	=	-		
Skovpiber	<i>Anthus trivialis</i>	6000-11500	-	--	=	-		
Gul vipstjert	<i>Motacilla flava</i>	3600-12900	+	---	=	-		
Hedelærke	<i>Lullula arborea</i>	1100-1700	+++	+++	=	+	ID	x
Bjergvipstjert	<i>Motacilla cinerea</i>	280-390	=	+	=	+		
Skærpiber	<i>Anthus petrosus</i>	10-272	--	---	=	-		
Toplærke	<i>Galerida cristata</i>	1	=	---	=	-		
Vandstær	<i>Cinclus cinclus</i>	1	---	<>	+	-		
Markpiber	<i>Anthus campestris</i>	0	---	-	-	-	0	=

9 Drosler og andre småfugle

Blåhals. Foto: Kevin Kuhlmann Clausen.

Figur 9.1. Procentvis fordeling i bestandsudviklingen i den korte periode, 2013-2024 (a), og den lange periode, 1980-2024 (b). Farvekoderne er beskrevet i Tabel 1.2.

I denne gruppe finder vi 12 arter af spurvefugle, nemlig drosler (fire arter, jorddrosler (fem arter), bynkefugle (to arter) og stenpikker.

Bestandsudvikling

I den lange periode er der store forskelle på bestandsudviklingen for arterne i denne gruppe (Tabel 9.2). Fem arter er gået frem, og fem er gået tilbage, mens to arter har holdt sig stabile. I gruppen findes Danmarks talrigeste ynglefugl, solsort, med 1,8 mio. par. Blåhals og sortstrubet bynkefugl har haft stor vækst i både antal og udbredelse på både kort og lang sigt. De har begge spredt sig til store dele af Jylland og nu også på Fyn og Sjælland. I den korte periode efter 2013 er der registreret tilbagegang for tre arter, mens seks arter har været i fremgang. Bynkefugl og nattergal er to af de arter, der har haft det sværest, med bestandsnedgange på både kort og på lang sigt.

Yngleudbredelse

De fleste arter i gruppen har haft et stabilt eller voksende udbredelsesområde i den korte periode. Kun udbredelsen af sjagger er under indskrænkning, hvilket står i kontrast til en lille bestandsvækst i den korte periode efter en langvarig tilbagegang. Bynkefugl og nattergal har foruden bestandsnedgangen også oplevet en langvarig indskrænkning af udbredelsesområderne.

Påvirkningsfaktorer

Faktorer, der påvirker bestandene for arterne i denne gruppe, er blandt andet intensivt landbrug (bynkefugl og stenpikker) samt jagt på drosler i vinterkvartererne. Kun for blåhals er der rapporteret påvirkningsfaktorer til EU, og her er ingen kendte trusler (Tabel 9.1).

Tabel 9.1. Påvirkningsfaktorer for udvalgte arter af drosler og andre småfugle. Påvirkningens betydning for bestandsstørrelsen er angivet som høj (H), middel (M), lav (L), ukendt () eller fremtidig (F).

Kode	Art	Ingen trusler
A272	Blåhals	()

Tabel 9.2. Bestandsstørrelser samt trend for bestandsudvikling og udbredelse i perioden 2013-2024 (kort) og perioden 1980-2024 (lang). N2000 er bestandsstørrelse og udvikling i fuglebeskyttelsesområder for arter på udpegningsgrundlag. Farvekoder og symboler er som i Tabel 2.2.

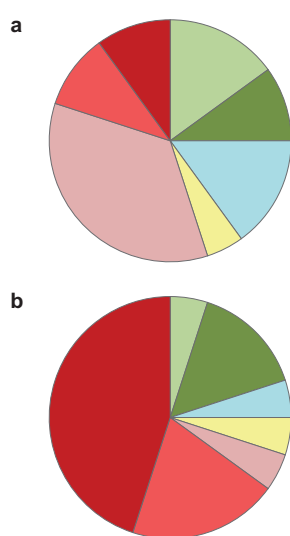
Art	Videnskabeligt navn	Bestand ynglepar	Bestandstrend		Yngleudbredelse		N2000	
			kort	lang	kort	lang	bestand	trend
Solsort	<i>Turdus merula</i>	1620000-2010000	=	+	=	=	ID	x
Sangdrossel	<i>Turdus philomelos</i>	187600-280600	=	=	=	=		
Rødhals	<i>Erithacus rubecula</i>	140400-225000	+	=	=	=		
Rødstjert	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	44500-105300	+	++	=	=		
Misteldrossel	<i>Turdus viscivorus</i>	9800-27700	+	--	=	=		
Nattergal	<i>Luscinia luscinia</i>	4900-8600	-	----	=	-		
Bynkefugl	<i>Saxicola rubetra</i>	839-3100	--	----	=	-		
Blåhals	<i>Luscinia svecica</i>	1500-2000	+++	+++	+	+		
Stenpikker	<i>Oenanthe oenanthe</i>	356-3700	-	----	=	-		
Husrødstjert	<i>Phoenicurus ochruros</i>	1000-2000	-	+++	=	+		
Sortstrubet bynkefugl	<i>Saxicola torquatus</i>	750-950	++	+++	+	+		
Sjagger	<i>Turdus pilaris</i>	293-999	+	----	-	=		

10 Sangere m.m.

Tornsanger. Foto: Erik Biering.

Sangerne er med deres 16 arter de mest talstærke i denne gruppe af spurvefugle, der desuden rummer to fuglekonger og to fluesnappere.

Figur 10.1. Procentvis fordeling i bestandsudviklingen i den korte periode, 2013-2024 (a), og den lange periode, 1980-2024 (b). Farvekoderne er beskrevet i Tabel 1.2.

Bestandsudvikling

Denne gruppes bestandsudvikling er præget af tilbagegang og blot fire arter, rødtoppet fuglekonge, munk, sivsanger og gransanger kan mønstre en stigning i bestandstal i perioden efter 1980 (Tabel 10.2). Tornsanger har holdt et stabilt bestandsniveau, mens 14 arter har haft aftagende ynglebestande i Danmark. Fælles for arterne er, at de er insektædere, og bortset fra gransanger, munk og de to fuglekonger overvintrer gruppens fugle i Afrika syd for Sahara. Gransanger overvintrer ved Middelhavet og i Nordafrika. Gransanger er den sanger, der forekommer tidligst på året på vore breddegrader, og dens sang høres allerede fra marts måned. Arten har haft en stigende bestand i hele perioden efter 1980, og har overhalet løvsangeren, som den talrigeste af de små grønne sangere. Broget fluesnapper har modsat været i tilbagegang i hele perioden efter 1980. Arten yngler i ældre løvskove, gerne med parkagtig karakter, og det er et åbent spørgsmål, om grunden til denne arts tilbagegang skal findes i yngleområderne eller i vinterkvarteret i tropisk Afrika. Den langsigtede tilbagegang for stort set samtlige insektædende Afrikatrækkere i denne gruppe kunne tyde på, at forholdene under træk og i overvintringsområderne i Vestafrika også spiller ind for broget fluesnapper. De nærmere årsagssammenhænge er dog vanskelige at dokumentere. Bestanden af fuglekonge er i tilbagegang i Danmark, mens rødtoppet fuglekonge fortsætter sin indvandring sydfra, og både bestandsstørrelsen og udbredelsen er stigen-

de. Fluesnapperne er blandt de arter i gruppen, der har oplevet størst nedgang både på lang og på kort sigt. I den korte periode efter 2013 er mønsteret i bestandsudvikling næsten det samme som i den lange periode, om end der er registreret stabile bestande for flere arter i den korte periode. Tre arter er stabile, 11 arter i tilbagegang og fem arter i fremgang. Havesanger og gærdesanger ser ud til at have stabiliseret bestanden efter langvarig tilbagegang, og også gransangers fremgang ser ud til at være stabiliseret. Drosselrørsanger har haft nogle gode år efter stor langvarig tilbagegang. Høgesanger, der ellers var vurderet uddød i Danmark, har højst overraskende ynglet to år i træk på Møn i 2022 og 2023 (Nyegaard & Jørgensen 2024), men altså ikke i 2024, som er anvendt som årstal for bestandsopgørelse i denne analyse. Dette er forklaringen på, at den korte trend er angivet til fremgang, trods en bestandsstørrelse på 0 ynglepar.

Tabel 10.1. Påvirkningsfaktorer for udvalgte arter af sangere m.m..

Påvirkningens betydning for bestandsstørrelsen er angivet som høj (H), middel (M), lav (L), ukendt () eller fremtidig (F).

Kode	Art	Ukendt
AB13	Høgesanger	H

Yngleudbredelse

For særligt de talrige og udbredte arter i Danmark skal der ske store ændringer i bestandene, før det giver sig udslag i udbredelsesmønsteret. Således er tilbagegangen i bestandsstørrelse for grå fluesnapper endnu ikke slået igennem på yngleudbredelsen i Danmark, mens broget fluesnapper er den eneste art, hvor indskrænkning af yngleudbredelse har været langvarig og stadig pågår.

Påvirkningsfaktorer

Kun for høgesanger er der rapporteret påvirkninger, og det er ukendt, hvad truslerne er (Tabel 10.1).

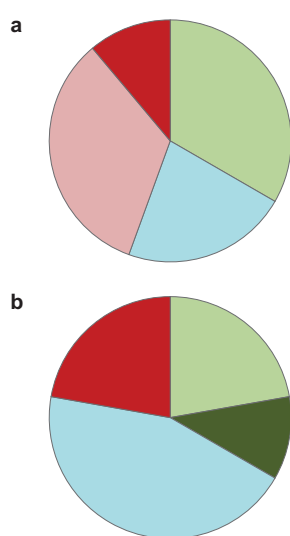
Tabel 10.2. Bestandsstørrelser samt trend for bestandsudvikling og udbredelse i perioden 2013-2024 (kort) og perioden 1980-2024 (lang). N2000 er bestandsstørrelse og udvikling i fuglebeskyttelsesområder for arter på udpegningsgrundlag. Farvekoder og symboler er som i Tabel 2.2.

Art	Videnskabeligt navn	Bestand yngepar	Bestandstrend		Yngleudbredelse		N2000	
			kort	lang	kort	lang	bestand	trend
Munk	<i>Sylvia atricapilla</i>	416100-592500	+	++	=	=		
Gransanger	<i>Phylloscopus collybita</i>	215000-400900	=	++	=	+		
Tornsanger	<i>Curruca communis</i>	205000-300200	-	=	=	=		
Løvsanger	<i>Phylloscopus trochilus</i>	176800-239200	-	----	=	=		
Havesanger	<i>Sylvia borin</i>	109900-172500	=	--	=	-		
Gærdesanger	<i>Curruca curruca</i>	68900-141400	=	--	=	=		
Rørsanger	<i>Acrocephalus scirpaceus</i>	20400-38100	-	--	=	=		
Fuglekonge	<i>Regulus regulus</i>	17700-34600	-	----	=	-		
Kærsanger	<i>Acrocephalus palustris</i>	18600-32800	-	-	=	=		
Grå fluesnapper	<i>Muscicapa striata</i>	5000-10000	----	----	=	=		
Sivsanger	<i>Acrocephalus schoenobaenus</i>	5000-10000	+	+	=	-		
Gulbug	<i>Hippolais icterina</i>	3200-6800	--	----	=	-		
Broget fluesnapper	<i>Ficedula hypoleuca</i>	2000-10000	-	----	-	-		
Skovsanger	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	1300-3600	--	----	=	-		
Græshoppesanger	<i>Locustella naevia</i>	318-1600	-	----	=	+		
Rødtoppet fuglekonge	<i>Regulus ignicapilla</i>	300-430	++	++	+	+		
Savisanger	<i>Locustella luscinioides</i>	11	<>	--	+	=		
Drosselrørsanger	<i>Acrocephalus arundinaceus</i>	9	++	----	+	=		
Lundsanger	<i>Phylloscopus trochiloides</i>	1	----	<>	-	+		
Høgesanger	<i>Curruca nisoria</i>	0	+	----	+	-	0	=

11 Kragefugle og tornskader

Stor tornskade. Foto: Rasmus Due Nielsen.

Figur 11.1. Procentvis fordeling i bestandsudviklingen i den korte periode, 2013-2024 (a), og den lange periode, 1980-2024 (b). Farvekodeerne er beskrevet i Tabel 1.2.

Kragefugle dominerer med syv arter i denne gruppe, som endvidere omfatter to tornskader.

Bestandsudvikling

Siden 1980 er tre kragefugle gået frem i antal, fire arter har formået at opretholde stabile ynglebestande i Danmark, mens to arter er gået tilbage (Tabel 11.2). Ravn er et eksempel på en succesfuld kragefugl. Intensiv forfølgelse, bl.a. med forgiftede hønseæg, bragte den danske ravnebestand ned på et minimum i midten af 1900-tallet, hvor den samlede danske bestand blev vurderet til omkring 10 par. I den følgende periode voksede bestanden, og det vurderes, at der omkring 1980 var ca. 200 par i Danmark. Efter 1980 har der været fart på tilvæksten til de godt 1.300 par bestanden tæller i øjeblikket. Blandt tornskaderne er stor tornskade gået tilbage, og er formentlig helt forsvundet som dansk ynglefugl, mens bestanden af rødrygget tornskade har været stabil efter 1980. De samme tendenser er også gældende for bestandsudviklingen i den korte periode efter 2013. Ravn og råge fortsætter deres fremgang i den korte periode, mens krage, husskade og skovskade er i tilbagegang. Nøddekrige er en uregelmæssigt forekommende dansk ynglefugl.

Yngleudbredelse

De fleste af arterne har haft en stabil udbredelse, selv ravn er nu spredt så meget, at væksten ikke længere afspejles i udbredelsen.

Påvirkningsfaktorer

Jagt og regulering er de vigtigste påvirkningsfaktorer for denne gruppe, hvor både bestandene af husskade og krage påvirkes markant (Tabel 11.1). Intensivt landbrug påvirker rødrygget tornskade, om end på et lavt niveau.

Tabel 11.1. Påvirkningsfaktorer for udvalgte arter af kragefugle og tornskader. Påvirkningens betydning for bestandsstørrelsen er angivet som høj (H), middel (M), lav (L), ukendt () eller fremtidig (F).

Kode	Art	Påvirkningsfaktor		
		Intensiv landbrug	Jagt og regulering	Ukendt
A343	Husskade		H	
A349	Krage		H	
A342	Skovskade			H
A338	Rødrygget tornskade	L		

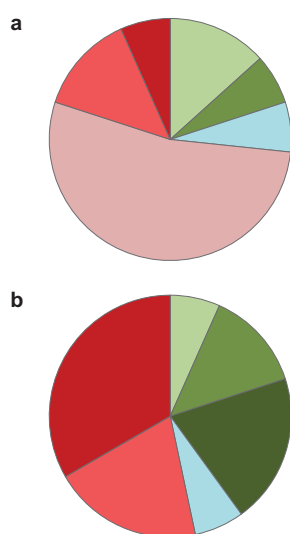
Tabel 11.2. Bestandsstørrelser samt trend for bestandsudvikling og udbredelse i perioden 2013-2024 (kort) og perioden 1980-2024 (lang). N2000 er bestandsstørrelse og udvikling i fuglebeskyttelsesområder for arter på udpegningsgrundlag. Farvekoder og symboler er som i Tabel 2.2.

Art	Videnskabeligt navn	Bestand ynglepar	Bestandstrend		Yngleudbredelse		N2000	
			kort	lang	kort	lang	bestand	trend
Husskade	<i>Pica pica</i>	87100-194900	-	=	=	=	636	=
Krage	<i>Corvus corone</i>	130000	-	+	=	=		
Allike	<i>Corvus monedula</i>	60000-147600	=	=	=	=		
Råge	<i>Corvus frugilegus</i>	56000-122000	+	+	=	+		
Skovskade	<i>Garrulus glandarius</i>	16400-34100	-	=	=	=		
Rødrygget tornskade	<i>Lanius collurio</i>	1400-2800	=	=	=	=		
Ravn	<i>Corvus corax</i>	637-2300	+	+++	=	+		
Nøddekrige	<i>Nucifraga caryocatactes</i>	1	+	---	+	-		
Stor tornskade	<i>Lanius excubitor</i>	0	---	---	-	-		

12 Mejser og andre småfugle

Halemeise. Foto: Peter Bundgaard.

Figur 12.1. Procentvis fordeling i bestandsudviklingen i den korte periode, 2013-2024 (a), og den lange periode, 1980-2024 (b). Farvekoderne er beskrevet i Tabel 1.2.

Denne gruppe består hovedsageligt af mejser, men også træløbere, gærdesmutte, stær og pirol. Gruppen indeholder nogle af de mest talrige ynglefugle i Danmark, og ikke mindre end tre arter, som har koloniseret Danmark efter 1960: pungmejse, skægmejse og senest fyrremejse.

Bestandsudvikling

For otte ud af gruppens 15 arter har bestandsudviklingen efter 1980 været negativ (Tabel 12.2). I den korte periode er der tilbagegang hos hele 11 arter. Nogle af de hårdest ramte arter er stær, topmejse, pungmejse og pirol, men også musvit, sortmejse, sumpmejse og halemeise udviser en bekymrende bestandsudvikling. Kun gærdesmutte, skægmejse og korttået træløber viser fremgang, som er en fortsættelse af langvarig bestandstilvækst. Gærdesmutte og skægmejse har draget fordel af det generelt mildere vinterklima. Fyrremejse, som ellers også har været i kraftig vækst og nordlig ekspansion i Jylland siden indvandringen i Sønderjylland i 1980'erne, har i de seneste år været i tilbagegang.

Yngleudbredelse

For langt de fleste arter i gruppen, har udbredelsesområdet holdt sig stabilt eller i fremgang, både på lang sigt, som på kort sigt, på trods af udbredte bestandstilbagegang i perioden. Det skyldes, at arterne er så udbredte i Danmark, at der skal ske meget store ændringer i bestandene, før det giver sig udslag i udbredelsesmønsteret.

Påvirkningsfaktorer

Intensivt skovbrug og mangel på insekter til føde kan påvirke bestandsstørrelserne. Ingen af arterne er på udpegningsgrundlag eller jagtbare, så derfor er der ikke rapporteret trusler til EU for nogen af arterne.

Tabel 12.2. Bestandsstørrelser samt trend for bestandsudvikling og udbredelse i perioden 2013-2024 (kort) og perioden 1980-2024 (lang). N2000 er bestandsstørrelse og udvikling i fuglebeskyttelsesområder for arter på udpegningsgrundlag. Farvekoder og symboler er som i Tabel 2.2.

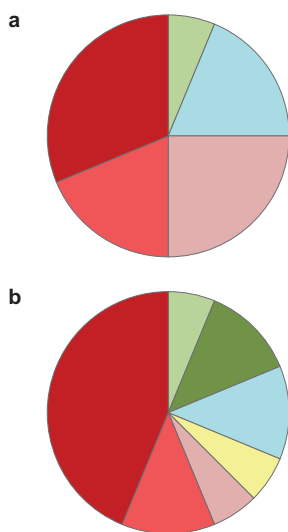
Art	Videnskabeligt navn	Bestand ynglepar	Bestandstrend		Yngleudbredelse		N2000	
			kort	lang	kort	lang	bestand	trend
Musvit	<i>Parus major</i>	475000-642200	-	--	=	=		
Gærdesmutte	<i>Troglodytes troglodytes</i>	284800-398000	++	++	=	=		
Stær	<i>Sturnus vulgaris</i>	143800-285100	-	----	=	=		
Blåmejse	<i>Cyanistes caeruleus</i>	140000-239700	-	+	=	=		
Sortmejse	<i>Parus ater</i>	50700-94200	-	--	=	-		
Spætmejse	<i>Sitta europaea</i>	14000-40200	=	++	=	+		
Træløber	<i>Certhia familiaris</i>	5500-17900	-	=	=	=		
Sumpmejse	<i>Poecile palustris</i>	6000-15400	-	--	=	=		
Topmejse	<i>Lophophanes cristatus</i>	4400-17300	--	----	=	=		
Halemejse	<i>Aegithalos caudatus</i>	1500-6500	-	----	=	+		
Skægmejse	<i>Panurus biarmicus</i>	2200-4200	+	+++	+	+		
Korttået træløber	<i>Certhia brachydactyla</i>	2200-3400	+	+++	+	+		
Fyrremejse	<i>Poecile montanus</i>	350-660	-	+++	=	+		
Pungmejse	<i>Remiz pendulinus</i>	6-9	--	----	-	=		
Pirol	<i>Oriolus oriolus</i>	5	----	----	-	-		

13 Finker, værlinger m.m.

Rørspurv. Foto: Rasmus Due Nielsen.

Denne gruppe består af finker (11 arter), værlinger (hvor de danske ynglefugle er gulspurv, rørspurv og bomlærke), samt de egentlige spurve. Gulrisk har ynglet periodisk, efter det første ynglepar blev registreret i 1948.

Figur 13.1. Procentvis fordeling i bestandsudviklingen i den korte periode, 2013-2024 (a), og den lange periode, 1980-2024 (b). Farvekoderne er beskrevet i Tabel 1.2.

Bestandsudvikling

I den lange periode efter 1980 har tre arter været i fremgang, 10 arter har været i tilbagegang og to arter har været stabile (Tabel 13.2). Også i den korte periode er der stor tilbagegang at spore (12 arter), kun to stabile arter og kun dompap har vist fremgang. En bekymrende udvikling for arterne, der forekommer både i det åbne kulturlandskab, i haver samt i skove.

Gråsiken er én af arterne i tilbagegang. Arten blev første gang fundet ynglende i Danmark i 1954 i Vestjylland formentlig med oprindelse i England. Arten spredte sig først til nåletræsplantager i Jylland og snart derefter til det øvrige land. Bestanden toppede øjensynligt i 1970'erne med 10.000-20.000 par, men har været i tilbagegang siden.

Et modstykke til gråsiken er karmindompap, som har koloniseret Danmark fra øst. Fra begyndelsen af 1970'erne slog fuglene sig ned ved kystnære lokaliteter med strandoverdrev, smålunde, kratbevoksning og tilgroede moseområder og skabte hurtigt en bestand på flere hundrede ynglepar. Bestanden er dog siden gået tilbage og arten er forsvundet fra mange tidligere yngleområder. Gulspurv hører til i det danske kulturlandskab og forekommer overalt i

Danmark. På trods af en konstant tilbagegang er gulspurv stadig en af Danmarks almindeligste fugle.

Yngleudbredelse

På trods af store bestandstilbagegange har udbredelsen været uændret for stort set alle gruppens arter, og for de fleste af gruppens fåtallige arter ses endda ekspansion i udbredelsen sammenlignet med 1970'erne.

Påvirkningsfaktorer

Ingen af arterne er på udpegningsgrundlag eller jagtbare, så derfor er der ikke rapporteret trusler til EU for nogen af arterne.

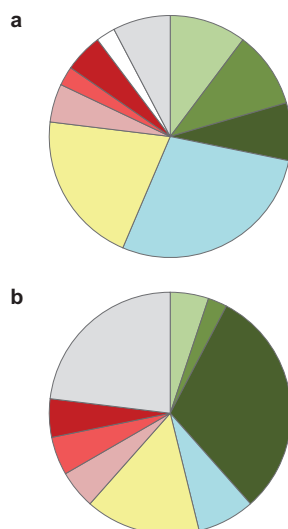
Tabel 13.2. Bestandsstørrelser samt trend for bestandsudvikling og udbredelse i perioden 2013-2024 (kort) og perioden 1980-2024 (lang). N2000 er bestandsstørrelse og udvikling i fuglebeskyttelsesområder for arter på udpegningsgrundlag. Farvekoder og symboler er som i Tabel 2.2.

Art	Videnskabeligt navn	Bestand ynglepar	Bestandstrend		Yngleudbredelse		N2000	
			kort	lang	kort	lang	bestand	trend
Bogfinke	<i>Fringilla coelebs</i>	944700-1170000	-	=	=	=		
Skovspurv	<i>Passer montanus</i>	191000-490600	-	+	=	=		
Gråspurv	<i>Passer domesticus</i>	194800-367700	--	----	=	-		
Grønirisk	<i>Chloris chloris</i>	174100-337100	----	=	=	=		
Gulspurv	<i>Emberiza citrinella</i>	135000-183400	--	----	=	=		
Tornirisk	<i>Linaria cannabina</i>	52700-108700	-	----	=	=		
Rørspurv	<i>Emberiza schoeniclus</i>	21300-50500	=	-	=	=		
Dompap	<i>Pyrrhula pyrrhula</i>	15400-41500	+	++	=	=		
Stillids	<i>Carduelis carduelis</i>	8600-45400	=	++	=	=		
Bomlærke	<i>Emberiza calandra</i>	14100-31800	-	--	=	-		
Kærnebider	<i>Coccothraustes coccothraustes</i>	2400-10900	--	--	=	+		
Gråsisken	<i>Acanthis flammea</i>	1800	----	----	=	+		
Lille korsnæb	<i>Loxia curvirostra</i>	80-516	----	----	-	+		
Grønsisken	<i>Spinus spinus</i>	100-500	----	----	=	-		
Karmindompap	<i>Carpodacus erythrinus</i>	20-40	----	----	=	+		
Gulirisk	<i>Serinus serinus</i>	0-10	=	<>	=	+		

14 Overvintrende vandfugle

Grågæs. Foto: Torben Andersen.

Figur 14.1. Procentvis fordeling i bestandsudviklingen i den korte periode, 2013-2024 (a), og den lange periode, 1980-2024 (b). Farvekoderne er beskrevet i Tabel 1.2.

Denne gruppe adskiller sig fra alle de foregående grupper ved ikke at omfatte ynglebestanden, men alene fugle optalt ved midvinter på raste- eller fourageringspladser. For de fleste arter er de seneste afrapporterede antal baseret på den landsdækkende optælling af vandfugle, der blev udført i januar 2023, mens udviklinger beskrives ud fra tidligere års landsdækkende tællinger eller årlige indeks (Nielsen m.fl. 2024). Kun en mindre del af de her behandlede arter optræder i størst antal om vinteren, og en lang række arter, fx islandsk ryle og krikand, ville have været langt mere talrige, hvis de afrapporterede antal var baseret på optællinger foretaget i forårs- eller efterårstræktiden.

For de fleste arter inden for denne gruppe er der angivet andelen af fugle optalt i fuglebeskyttelsesområder. Dette kan lade sig gøre, fordi fuglene er optalt med geografiske koordinater, så det let kan konstateres, om de er inden for et af disse områder.

De overvintrende vandfugle i denne gruppe består af i alt 39 arter og omfatter primært andefugle (31 arter), men også tre arter lommer, to arter lappedykkere samt skarv, blishøne og søkonge. Seks arter i gruppen er nye siden den seneste Artikel 12-afrapportering (Fredshavn m.fl. 2019). En række af de overvintrende vandfugle i denne gruppe indgår i fuglebeskyttelsesområdernes udpegningsgrundlag, og overvåges derfor i NOVANA-programmet. Endvidere er der en lang tradition for at overvåge disse arter.

Bestandsudvikling

Da fuglene er optalt ved midvinter, varierer de mere i antal fra år til år end ynglefuglene. En række, især mindre, vandfuglearter bliver i Danmark i milde vintre, hvorimod de i hårde vintre trækker ud af landet. Med det ændrede klima og de generelt mere varme vintre, er midvinterbestandene for en række arter, der tidligere var fluktuerende, blevet mere stabile. Vurdering af langtidstrend for lommer og havdykænder besværliggøres af, at optællingsmetoder-

ne er blevet ændret over tid. Tidligere blev det tilstræbt at optælle alle individer i arternes primære forekomstområde, men senere er det ændret til en metode, hvor man ud fra optællinger fra fly, foretaget langs parallelle transekter, estimerer de totale antal. Denne metodeforskel gør tallene svære at sammenligne. Bestandsudvikling for rødstrubet lom er vurderet som stabil i den korte periode, hvorimod langtidstrenden er ukendt. For sortstrubet lom er udviklingen ukendt. Islom er afrapporteret for første gang i nærværende afrapportering. Skarv er vurderet som stigende, både i den korte og lange periode. Blandt svanerne er knopsvane gået frem på kort sigt, sangsvanen synes at være stabiliseret efter en lang periode med fremgang, mens den mindste art, pibesvane, fortsat fluktuerer i antal. Antallet af overvintrende gæs i Danmark afhænger i høj grad af vinterens hårdhed, hvorfor de varierer mere i antal sammenlignet med andre arter. Canadagås og tajgasædgås er dog gået tilbage i den korte periode, formentlig på grund af de varmere vintre, hvilket tillader at fuglene overvintrer længere mod nord. Grågåsens langsigtede fremgang lader til at være stabiliseret i de senere år. I den lange periode siden 1980 har der været fremgang hos grågås, blisgås og tundrasædgås. Bramgås fortsætter fremgangen i både antal og udbredelse. Heldbjerg m.fl. (2025) giver en mere detaljeret beskrivelse af udviklingen. Langt de fleste svømmeænder er med de hyppigere milde vintre gået markant frem ved midvinter i Danmark. Eneste undtagelse er gråand, der er gået tilbage, på både lang og kort sigt. Trolldand er stabil i den korte periode, efter at have været i tilbagegang i begge perioder ved den seneste afrapportering (Fredshavn m.fl. 2019). Havdykænderne er, som beskrevet tidligere, vanskelige at opgøre antalsmæssigt, da de ofte forekommer i områder langt fra land, og ændringer i optællingsmetoder besværliggør en sammenligning på lang sigt. Edderfugl blev dog optalt i højere antal i tre vintre i slutningen af 1980'erne, hvorfor bestanden på lang sigt vurderes som værende i tilbagegang på trods af de forskellige opgørelsesmetoder. Arten er ligeledes vurderet som værende i tilbagegang på kort sigt. Sortand, fløjlsand og havlit vurderes alle at

Tabel 14.1. Påvirkningsfaktorer for udvalgte arter af overvintrende vandfugle. Påvirkningens betydning for bestandsstørrelsen er angivet som høj (H), middel (M), lav (L), ukendt () eller fremtidig (F).

Kode	Art	Forurening	Græsningsophør	Ændret hydrologi	Intensiv skovbrug	Invasive arter	Kollision (Vindmøller, el)	Skibstrafik	Bifangst	Rekreative forstyrrelser	Jagt og regulering	Klimaændringer	Ukendt	Ingen trusler
A063	Edderfugl							L	M	L	M			
A045-C	Bramgås													()
A900	Sortand						M	L	M	L	M			
A855	Pibeand	L									L	L		
A125	Blishøne	L									L	L		
A053	Gråand										L			
A061	Trolldand										L			
A043-A	Grågås										L			
A067	Hvinand								M		M			
A036	Knopsvane	M								M		M		
A038	Sangsvane													()
A066	Fløjlsand						L	L	M	L				
A064	Havlit						L	L	M					
A069	Toppet skallesluger							L	M	L				
A052	Krikand										L			
A391	Skarv	M									M			
A048	Gravand													()
A054	Spidsand	L									L	L		
A394	Blisgås										L			
A040-A	Kortnæbbet gås										L			
A062	Bjergand								L		L			
A070	Stor skallesluger								L					
A001	Rødstrubet lom						L	L	L					
A059	Taffeland	L				L					L	L		
A674-B	Lysbuget knortegås	M	L									M		
A702	Tundrasædgås										L			
A889	Knarand										L			
A675	Mørkbuget knortegås													()
A767	Lille skallesluger											L		
A701	Tajgasædgås			L	L						L			
A006	Gråstrubet lappedykker						L		L					
A037	Pibesvane	M										L		
A002	Sortstrubet lom						L	L	L					
A857	Skeand										L			
A007	Nordisk lappedykker								L					
A003	Islom													()

være stabile på kort sigt. Lille skallesluger er formentlig stabil efter at være gået frem på lang sigt. Blishøne har været stabil i den lange periode, og er, efter at have været i tilbagegang i den korte periode ved den sidste Artikel 12-rapportering, nu tilsyneladende i fremgang, hvilket dog ikke er tilfældet med den danske ynglebestand (jf. Tabel 4.2).

Natura 2000-andel

Ud over de samlede antal individer af de enkelte arter ved midvinter, viser Tabel 14.2 også antallet af fugle i fuglebeskyttelsesområderne. Blandt de arter, som først og fremmest opholder sig i Vadehavet (fx gravand), forekommer næsten hele bestanden inden for fuglebeskyttelsesområder, men andelen er også høj for arter, som foretrækker fjorde, laguner og andre lavvandede kystområder, bl.a. knopsvane, pibeand og blishøne. Andelen er mindst for de arter, der foretrækker at fouragere i landbrugsområder, som kortnæbbet gås og begge underarter af sædgås. Udviklingen er stort set stabil eller po-

Tabel 14.2. Bestandsstørrelser samt trend for bestandsudvikling og udbredelse i perioden 2013-2024 (kort) og perioden 1980-2024 (lang). N2000 er bestandsstørrelse og udvikling i fuglebeskyttelsesområder for arter på udpegningsgrundlag. Farvekoder og symboler er som i Tabel 2.2.

Art	Videnskabeligt navn	Bestand individer	Bestandstrend		N2000	
			kort	lang	bestand	trend
Edderfugl	<i>Somateria mollissima</i>	377300	–	– –	182400	–
Bramgås	<i>Branta leucopsis</i>	277600	++	+++	147300	–
Sortand	<i>Melanitta nigra</i>	239500	=	x	127800	=
Pibeand	<i>Mareca penelope</i>	169500	+	++	137100	+
Blishøne	<i>Fulica atra</i>	130100	+	=	79200	+
Gråand	<i>Anas platyrhynchos</i>	120300	–	–	87400	=
Troldand	<i>Aythya fuligula</i>	117200	=	– – –	53200	=
Grågås	<i>Anser anser</i>	88200	=	+++	29300	–
Hvinand	<i>Bucephala clangula</i>	72800	=	+	49700	=
Knopsvane	<i>Cygnus olor</i>	62900	+	=	50400	+
Sangsvane	<i>Cygnus cygnus</i>	55100	=	+++	8400	–
Fløjlsand	<i>Melanitta fusca</i>	53900	=	x	28500	?
Havlit	<i>Clangula hyemalis</i>	45400	=	x	33000	+
Toppet skallesluger	<i>Mergus serrator</i>	44200	++	+	25600	+
Krikand	<i>Anas crecca</i>	31100	++	+++	25300	+
Skarv	<i>Phalacrocorax carbo sinensis</i>	29600	++	+++	14000	=
Gravand	<i>Tadorna tadorna</i>	27800	+	=	26700	+
Spidsand	<i>Anas acuta</i>	26300	+++	+++	25900	+
Blisgås	<i>Anser albifrons albifrons</i>	25400	<>	+++	5700	<>
Kortnæbbet gås	<i>Anser brachyrhynchus</i>	24500	<>	<>	2400	–
Bjergand	<i>Aythya marila</i>	16000	<>	– –	9300	<>
Stor skallesluger	<i>Mergus merganser</i>	14300	=	–	9100	=
Canadagås	<i>Branta canadensis</i>	8900	– – –	<>		
Rødstrubet lom	<i>Gavia stellata</i>	7300-7600	=	x	3300	+
Taffeland	<i>Aythya ferina</i>	6600	– –	– – –	3900	=
Lysbuget knortegås	<i>Branta bernicla hrota</i>	5700	<>	<>	3300	+
Tundrasædgås	<i>Anser fabalis rossicus</i>	4000	<>	+++	196	=
Knarand	<i>Mareca strepera</i>	3400	+++	+++	2000	+
Mørkbuget knortegås	<i>Branta bernicla bernicla</i>	3200	<>	<>	2500	=
Lille skallesluger	<i>Mergellus albellus</i>	2600	?	+++	1800	–
Tajgasædgås	<i>Anser fabalis fabalis</i>	2400	– – –	<>	731	–
Gråstrubet lappedykker	<i>Podiceps grisegena</i>	1800-2500	x	x	ID	x
Pibesvane	<i>Cygnus columbianus bewickii</i>	1200	<>	<>	225	–
Sortstrubet lom	<i>Gavia arctica</i>	250-500	x	x	30-65	?
Skeand	<i>Spatula clypeata</i>	308	+++	+++	283	<>
Nordisk lappedykker	<i>Podiceps auritus</i>	100-250	=	x	ID	x
Islom	<i>Gavia immer</i>	25-100	=	x	15-80	?
Søkonge	<i>Alle alle</i>	10	x	x		
Rødhovedet and	<i>Netta rufina</i>	6	<>	+++		

sitiv for de fleste arter, men der ses dog svage tilbagegange i antallet inden for fuglebeskyttelsesområderne for arter som fx bramgås og sangsvane. Dette kan dog skyldes tilfældigheder, fx at fuglene ikke var til stede under optællingerne i fuglebeskyttelsesområderne, da de i stigende grad fouragerer på agerjorde uden for, men stadig i høj grad overnatter inden for fuglebeskyttelsesområderne. For havlit og rødstrubet lom er andelen af fugle inden for fuglebeskyttelsesområderne steget, hvilket primært skyldes, at tre nye fuglebeskyttelsesområder blev udlagt og fire andre udvidet i 2021-2023 – alle med meget omfattende marine arealer, og dækkende områder som fuglene benytter. Herved er andelen af disse udpræget marine arter i fuglebeskyttelsesområderne steget.

Påvirkningsfaktorer

Påvirkningsfaktorer på overvintrende vandfugle kan ses i Tabel 14.1, hvor det ses, at især menneskeskabte påvirkninger har indflydelse på en lang række af de overvintrende arter. Dette gælder specielt de mere marine arter, hvor blandt andet jagt, bifangst, skibstrafik og havvindmøller kan påvirke bestandene.

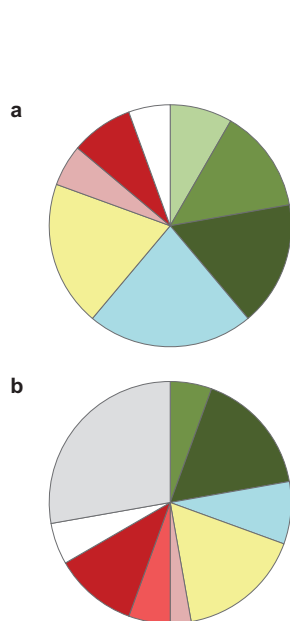
Blisgæs og kortnæbbede gæs.
Foto: Hans Meltofte.

15 Øvrige overvintrende fugle

Trækfugle. Foto: Rasmus Due Nielsen.

Figur 15.1. Procentvis fordeling i bestandsudviklingen i den korte periode, 2013-2024 (a), og den lange periode, 1980-2024 (b). Farvekoderne er beskrevet i Tabel 1.2.

Denne gruppe består af i alt 35 arter og omfatter vadefugle (18 arter), måger (syv arter), rovfugle (fire arter) samt sort stork, sølvhejre, fiskehejre, rørdrum, mosehornugle og ringdue. 22 arter i gruppen er nye siden den seneste Artikel 12-afrapportering (Fredshavn m.fl. 2019). For de fleste af arterne i gruppen er det forekomsten ved midvinter, der er rapporteret, men for seks arter (hvidklire, småspove, sortklire, pomeransfugl, odinshane og sort stork) er det forekomsten i trækeperioden.

Bestandsudvikling

Fælles for mange af arterne i gruppen er, at de ikke indgår i det nationale overvågningsprogram, NOVANA, hvorfor deres bestande ved midvinter ikke tidligere er opgjort i forbindelse med afrapporteringen til EU. For en række af arterne er de her afrapporterede antal baseret på allerede eksisterende viden, mens det for andre arter er grove estimater, baseret på data indtastet i DOF-basen. En række arter (f.eks. måger og ringdue) er her afrapporteret med ganske store intervaller, hvilket afspejler begrænset viden om størrelsen af den danske vinterbestand, samt at nogle arters bestande ved midvinter formentlig fluktuerer en del. For nogle arter vil reelle artsspecifikke optællinger formentlig kunne give mere præcise estimater for de respektive arters overvintrende bestande, men mange af arterne i denne gruppe er generelt vanskelige at tælle op. Trends for arterne i denne gruppe er baseret på en nyudviklet metode (Nyegaard 2023), DOF's vinterpunkttællingsindeks (Vikstrøm m.fl. 2023) eller, for de mere fåtallige arter, på deciderede årlige opgørelser. Ringdue er

den almindeligste art i denne gruppe, men der er stor usikkerhed på estimatet af antal overvintrende fugle i Danmark, og antallet lader til at fluktuere. I Danmark er tre af de fire almindeligst overvintrende måger (sølv-måge, svartbag og hættemåge) gået tilbage, både på kort og på lang sigt, mens stormmåge udviser fremgang på lang sigt. For alle fire arter beror de overvintrende antal på grove estimater. For de to fåtalligt forekommende mågearter, gråmåge og hvidvinget måge, så er gråmåge i tilbagegang både på kort og på lang sigt, mens hvidvinget måge på kort sigt synes at være stabil.

Stort set alle vadefuglene overvintrer i højere antal end tidligere, hvilket hovedsageligt skyldes de varmere vintre. For arterne dobbeltbekkasin, enkeltbekkasin og skovsnepe er estimaterne af antallet af overvintrende fugle meget usikre. De tre arter lever alle meget skjult, og det er derfor kun et fåtal af de forekommende fugle, der registreres. Havørn og rød glente overvintrer begge i stigende antal, hvilket skal ses i sammenhæng med en stigning i ynglebestanden (tabel 3.2). Dværgfalk og blå kærhøg overvintrer begge fåtalligt i Danmark, og bestandene vurderes at være henholdsvis i fremgang og stabil i den korte periode. Sølvhejre er gået meget frem om vinteren, og fra at være en sjælden gæst overvintrer den nu fåtalligt over det meste af landet. Fiskehejre vurderes ligeledes at være i fremgang i den korte periode. Seks arter er rapporteret på baggrund af deres trækbestand, opgjort på det tidspunkt, hvor de forekommer i størst antal nationalt. Sort stork og odinshane er begge fåtallige trækgæster og forekommer i fluktuerende antal. Pomeransfugl er gået frem i den lange periode, mens antallet har været fluktuerende på kort sigt. Hvidklire og sortklire er begge stabile i den korte periode.

Tabel 15.1. Påvirkningsfaktorer for udvalgte arter af øvrige overvintrende fugle. Påvirkningens betydning for bestandsstørrelsen er angivet som høj (H), middel (M), lav (L), ukendt () eller fremtidig (F).

Kode	Art	Afgræsning	Græsningsophør	Fjernelse af småbiotoper	Næringsbelastning	Fiskeri	Kollision (Vindmøller, el)	Rekreative forstyrrelser	Jagt og regulering	Forgiftning	Ulovlig jagt	Klimaændringer	Ukendt	Ingen trusler
A687	Ringdue										L			
A184	Sølvmåge			M		M			M					
A182	Stormmåge			M										
A179	Hættemåge			M										
A130	Strandskade					M						F		
A149	Almindelig ryle												H	
A768	Storspove	M	M	M										
A153	Dobbeltbekkasin								M					
A155	Skovsnepe								H					
A187	Svartbag					M			M					
A044-X	Canadagås								L					
A142	Vibe												()	
A143	Islandsk ryle					L						F		
A164	Hvidklire													0
A140	Hjejle													0
A152	Enkeltbekkasin								L			F		
A158	Småspove													0
A161	Sortklire							L						
A162	Rødben													0
A144	Sandløber							L				F		
A157	Lille kobbersnepe												H	
A075	Havørn						L	H		L				
A074	Rød glente						L	H		L				
A141	Strandhjejle													0
A082	Blå kærhøg										L			
A862	Dværgmåge												0	
A773	Sølvhejre												0	
A727	Pomeransfugl								M			F		
A222	Mosehornugle	L												
A021	Rørdrum				M			M				F		
A098	Dværgfalk												0	
A170	Odinshane											F		
A030	Sort stork												0	

Natura 2000-andel

Antallet af fugle inden for fuglebeskyttelsesområderne er rapporteret for 22 arter i denne gruppe. For de fleste af vadefuglene optræder langt størsteparten af fuglene inden for fuglebeskyttelsesområder. Det er i særlig grad Vadehavet, der har stor betydning for disse arter. Udviklingen i antallet inden for områderne følger den generelle bestandstrend. For rovfuglene er det svært at opgøre antallet inden for fuglebeskyttelsesområder, da flere af arterne i højere grad end andre arter forekommer på tværs af grænserne af disse. For en række af arterne i Tabel 15.2 beror de nationale antal på estimerer eller på ikke-landsdækkende optællinger, hvilket også er ensbetydende med, at det ikke har været muligt at opgøre antallet inden for fuglebeskyttelsesområderne.

Tabel 15.2. Bestandsstørrelser samt trend for bestandsudvikling og udbredelse i perioden 2013-2024 (kort) og perioden 1980-2024 (lang). N2000 er bestandsstørrelse og udvikling i fuglebeskyttelsesområder for arter på udpegningsgrundlag. Farvekoder og symboler er som i Tabel 2.2.

Art	Videnskabeligt navn	Bestand individer	Bestandstrend		N2000	
			kort	lang	bestand	trend
Ringdue	<i>Columba palumbus palumbus</i>	100000-1000000	<>	<>		
Sølvmåge	<i>Larus argentatus</i>	100000-250000	---	--		
Stormmåge	<i>Larus canus</i>	50000-250000	-	++		
Hættemåge	<i>Larus ridibundus</i>	50000-200000	-	---		
Strandskade	<i>Haematopus ostralegus</i>	41600	=	=	41000	=
Almindelig ryle	<i>Calidris alpina</i>	38500	++	<>	38100	+
Storspove	<i>Numenius arquata arquata</i>	22900	++	+++	21000	+
Dobbeltbekkasin	<i>Gallinago gallinago</i>	1000-20000	++	<>		
Skovsneppe	<i>Scolopax rusticola</i>	1000-20000	++	x		
Svartbag	<i>Larus marinus</i>	5000-15000	---	---		
Vibe	<i>Vanellus vanellus</i>	6500	+++	++		
Fiskehejre	<i>Ardea cinerea</i>	5500-7300	+	-		
Islandsk ryle	<i>Calidris canutus</i>	5400	<>	<>	5400	<>
Hvidklire	<i>Tringa nebularia</i>	5000	=	?	4700	=
Hjejle	<i>Pluvialis apricaria</i>	3900	+++	?	3300	+
Enkeltbekkasin	<i>Lymnocyrtus minimus</i>	100-5000	=	x		
Småspove	<i>Numenius phaeopus</i>	1000-4000	?	x		
Sortklire	<i>Tringa erythropus</i>	1900	=	=	1800	x
Rødben	<i>Tringa totanus</i>	1800	+++	---	1200	+
Sandløber	<i>Calidris alba</i>	1600	=	x	1100	?
Lille kobbersneppe	<i>Limosa lapponica</i>	1200	?	<>	1100	=
Havørn	<i>Haliaeetus albicilla</i>	500-1200	+	+++	280-670	+
Rød glente	<i>Milvus milvus</i>	400-1000	+++	+++	50	+
Sortgrå ryle	<i>Calidris maritima</i>	754	=	x		
Strandhjejle	<i>Pluvialis squatarola</i>	731	+++	+++	707	<>
Blå kærhøg	<i>Circus cyaneus</i>	400-1000	+	--	165-413	+
Dværgmåge	<i>Hydrocoloeus minutus</i>	50-1000	<>	x	1-30	<>
Sølvhejre	<i>Ardea alba</i>	450-500	+++	+++	311	+
Pomeransfugl	<i>Eudromias morinellus</i>	300	<>	+++	123	<>
Mosehornugle	<i>Asio flammeus</i>	50-200	<>	x	11-132	<>
Rørdrum	<i>Botaurus stellaris</i>	40-100	++	x	11-63	+
Dværgfalk	<i>Falco columbarius</i>	40-100	=	=	17-60	=
Odinshane	<i>Phalaropus lobatus</i>	15	<>	x	13	<>
Sort stork	<i>Ciconia nigra</i>	7-9	<>	x	1	<>
Hvidvinget måge	<i>Larus glaucoides</i>	6-7	=	<>		
Gråmåge	<i>Larus hyperboreus</i>	6-7	---	---		

Påvirkningsfaktorer

En lang række forskellige faktorer påvirker arterne i denne gruppe. Nogle af disse påvirker bestandene i fuglenes yngleområde nord og øst for Danmark, mens andre gør sig gældende her i landet. Jagt og regulering er angivet som påvirkningsfaktor for flest arter, mens klimaændringer vurderes at kunne påvirke en del af arterne fremadrettet.

Øverst: Lille kobbersneppe. Foto: Kim Fischer. Nederst: Hvidklire. Foto: Torben Andersen.

16 Referencer

- Dybbro, T. 1976. De danske ynglefugles udbredelse: resultaterne af Atlas-projektet, kortlægningen af Danmarks ynglefugle 1971-74. Dansk Ornitologisk Forening.
- Fredshavn, J.R., Holm, T.E., Sterup, J., Pedersen, C.L., Nielsen, R.D., Clausen, P., Eskildsen, D.P. & Flensted, K.N. 2019. Størrelse og udvikling af fuglebestande i Danmark – 2019. Artikel 12-rapportering til Fuglebeskyttelsesdirektivet. Aarhus Universitet, DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi, 46 s. – Videnskabelig rapport nr. 363 <http://dce2.au.dk/pub/SR363.pdf>
- Grell, M.B. 1998. Fuglenes Danmark. - Gads Forlag og Dansk Ornitologisk Forening. Grell, M.B. (red.).
- Jacobsen, E.M. 1997. Hvor mange fugle yngler i Danmark. - Dansk Ornitologisk Forenings Tidsskrift 91: 93-100.
- Lehikoinen, A., Jaatinen, K., Vähätalo, A.V., Clausen, P., Crowe, O., Deceuninck, B., Hearn, R.D., Holt, C.A., Hornman, M., Keweller, V., Langendoen, T., Nilsson, L., Toman-kova, I., Wahl, J. & Fox, A.D. 2013. Rapid climate driven shifts in wintering distribution of three common winter waterbird species. - *Global Change Biology* 19: 2071-2081.
- Nielsen, R.D., Holm, T.E., Clausen, P., Bregnballe, T., Clausen, K.K., Petersen, I.K., Sterup, J., Balsby, T.J.S., Pedersen, C.L., Mikkelsen, P. & Bladt, J. 2019. Fugle 2012-2017. NOVANA. Aarhus Universitet, DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi. - Videnskabelig rapport nr. 314.
- Nielsen, R.D., Holm, T.E., Clausen, P., Sterup, J., Pedersen, C.L., Clausen, K.K., Bregnballe, T., Thomsen, H.M., Balsby, T.J.S., Petersen, I.K., Mikkelsen, P., Dalby, L. & Møllerup, K.A. 2024. Fugle 2018-2023. NOVANA. Aarhus Universitet, DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi. Videnskabelig rapport nr. 633. <https://novana.au.dk/fugle/2018-2023>
- Nyegaard, T. 2023. Opdateret vurdering af udviklingsretning for 24 fuglearter. DOF Bird-life-Notat til SGAV. Upubl.
- Nyegaard, T. & Jørgensen, M.F. 2024. Projekt truede og sjældne ynglefugle 2018-2023. - Fugleåret 2023 s. 265-266. - Dansk Ornitologisk Forening.
- Nyegaard, T., Møltøfte, H., Tofft, J. & Grell, M.B. 2014. Truede og sjældne ynglefugle i Danmark 1998-2012. - Dansk Ornitologisk Forenings Tidsskrift 108: 1-144.
- Pavón-Jordán, D., Fox, A.D., Clausen, P., Dagys, M., Deceuninck, B., Devos, K., Hearn, R.D., Holt, C.A., Hornman, M., Keller, V., Langendoen, T., Ławicki, Ł., Lorentsen, S.-H., Luigujõe, L., Meissner, W., Musil, P., Nilsson, L., Paquet, J.-Y., Stipniece, A., Stroud, D.A., Wahl, J., Zenatello, M. & Lehikoinen, A. (2015). Climate-driven changes in winter abundance of a migratory waterbird in relation to EU protected areas. *Diversity and Distributions* 21: 571-582.
- Pihl, S. & Fredshavn, J.R. 2015. Størrelse og udvikling af fuglebestande i Danmark. Artikel 12 rapportering til Fuglebeskyttelsesdirektivet. Aarhus Universitet, DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi, 44 s. – Videnskabelig rapport fra DCE – National Center for Miljø og Energi nr. 176. <http://dce2.au.dk/pub/SR176.pdf>
- Tofft, J., M. Hartung-Struer og G. Fahlberg 2024. Ynglende digesvaler i Sønderjylland 2024. Panurus.
- Vikstrøm, T., D.P. Eskildsen & M.F. Jørgensen 2023. Overvågning af de almindelige fuglearter i Danmark 1975-2023. Årsrapport for Punkttællingsprogrammet. Dansk Ornitologisk Forening.
- Vikstrøm, T., Moshøj, C. M., Ali, N. Y., Askov, T., Desholm, M., Eskildsen, D. P., Heldbjerg, H., Jacobsen, E. M., Jeppesen, T. S., Jørgensen, K. S., Jørgensen, M. F., Lehmsberg, T., Levinsky, I., Per Frydenlund, N., Nyegaard, T., Olsen, A., & Sørensen, I. H. 2020. Fugleatlaser: De danske ynglefugles udbredelse 2014-2017. Lindhardt og Ringhof Forlag A/S.
- Vikstrøm, T., Nyegaard, T., Fenger, M., Brandtberg, N. & Thomsen, H. 2015. Status og udviklingstendenser for Danmarks internationale vigtige fugleområder (IBA'er). - Dansk Ornitologisk Forening. DOF rapport nr. 17. 83 s. + CD-rom med 171 lokalitetsbeskrivelser.

STØRRELSE OG UDVIKLING AF FUGLEBESTANDE I DANMARK - 2025

Artikel 12-rapportering til Fuglebeskyttelsesdirektivet

Ministeriet for Grøn Trepert fremsendte i oktober 2025 Danmarks Artikel 12-rapportering for perioden 2019-2024 til EU-kommissionen. Rapporteringen i 2025 er foretaget af Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø som ansvarlig myndighed på grundlag af rådgivning og metodevalg fastlagt af DCE, Aarhus Universitet. Dansk Ornitologisk Forening / BirdLife Danmark (DOF) har bidraget med data og analyser for fuglearter, der ikke er omfattet af NOVANA-overvågningen. Formålet med denne rapport er derfor at skabe et overblik over resultaterne af den danske Artikel 12-rapportering. Afrapporteringen af fuglearterne er landsdækkende og omhandler i alt 276 arter, der omfatter 69 overvintrende arter, 201 ynglefuglearter og yderligere seks arter, der kun forekommer i trækeperioden. Dermed er alle arter, der er omfattet af Fuglebeskyttelsesdirektivet og som er regelmæssigt forekommende i Danmark omfattet af afrapporteringen

ISBN: 978-87-7156-983-4
ISSN: 2244-9981